

Пријоморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XVIII

БРОЈ 371

26. ЈУН 1990.

ЦИЈЕНА 4 ДИНАРА

НА ПРАГУ ГЛАВНЕ ТУРИСТИЧКЕ СЕЗОНЕ

ЈЕСМО ЛИ СПРЕМНИ ЗА - НАЈЕЗДУ?

КАО ријетко које године до сада наши туристички посланици су првог дана јећа били изузетно задовољни. Двије ствари су им на прагу главне туристичке сезоне разведриле чела: хотели „Будванске ривијере“ су тог 21. јуна имали 7.500 гостију, што значи да је празно било само 500 постеља, а најаве за главну сезону су више него оптимистичке. По свој прилици дододига се оно на шта смо, готово, већ заборавили - биће пребукирања, више гостију него кревета.

● Неће бити претијесно само у хотелима које су и у предсезони - а тако ће бити и у „шпицу“ - попуњавали туристи из западноевропских земаља. Због политичких промјена и потреса у неким дјеловима земље и необичне „селекције“ домаћих гостију на сјеверном и средњем Јадрану, југ наше обале у чијем је баш центру „ривијера бисерних плажа“, биће на мети наших годишње одмораца. Телефони у представништвима домаћих агенција, турист-

бирају па и приватним кућама су већ „усијани“. Траже

РЕКОРДНА ПОСЈЕТА

ПЛАЖЕ на нашој ривијери све више подсећају на шпиц сезоне. У свим видовима смјештаја тренутно борави 7567 гостију, што је 20 одсто више него прошле године у ово доба. Близу 90% кревета у хотелима је попуњено, а најпосјећенији су „Авале“, „Словенска“ и „Бечићка плажа“. Најбројнији су гости из Енглеске, СР Њемачке, Холандије и Скандинавије. И кампови су примили прве госте, мада је њихон број тренутно мањи него лани и износи око 400, али ће већ крајем јуна бити у цјелости попуњени.

Најаве говоре да ће за неки дан већ постати тијесно како на плажама тако и на улицама, па су сви изгледи да ће овогодишња сезона оборити све до садашње рекорде.

Р.П.

се потврде резервација за јули и август са свих страна. С обзиром да су власници при-

ватних кућа још пораније уступили своје собе агенцијама, остало је мало кревета за такозване индивидуалце. А њих је не мали број, нарочито послије догађаја на југословенско-грчкој граници. Многи потенцијални гости грчке обале изненада су промијенили правац - хоће на „нашу“ обалу.

● Нема сумње да таква потражња ствара лијепо расположење, али може донијети и - бриге. И то не мале. Сви они који се баве туризмом у виду заната, добро знају да је највећа анти реклами рећи госту: нема мјеста. Истина, до сада се то ријетко дешавало и у оним срећним

годинама када је било више гостију него кревета нико није био враћен тамо одакле је дошао. Но, љетос иако смо повећали капацитете (приватне) знатно је порастао и број гостију, па збиља треба очекивати гужву. Колико смо за њу спремни - право је питање, чини нам се, у правом тренутку. Јер, још увијек је рано да се нађе „кревет више“, да се исправе многи пропусти из предсезоне и заврше бројни послови који су планирани, али који из различних објективних и много чешће субјективних разлога нису завршени. Да ли треба помињати да су нам градитељи чије машине зује по цио

дан присутни уз саме хотеле у којима одмарaju туристи, да „крпимо“ асфалт ових дана када је све више аутомобила на друмовима, да нам прдавнице нису снабдевене као треба, да је телефоном тешко успоставити везу са сусједним мјестима, а да не говоримо о оним удаљенијим, да...

● Нећemo набрајати, јер то је досадно. Нарочито онима на које се односи. Али, ето на почетку главне сезоне, одлучили смо се за неколико напомена. Так толико да подсећатимо. Јер чини нам се да, ипак, још има времена. Истина мало, али ако би се запело...

С. Грегорић ■

ЉЕТО '90

СТАРТУЈЕ „ГРАД ТЕАТАР“

● Фестивал „Град театар 90“, четврта по реду југословенска смотра позоришта, балета, музике, поезије и сликарства, почиње 1. јула

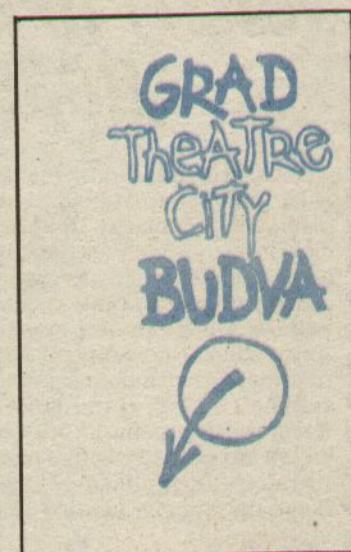
● Разноврсни и веома квалитетан програм који ће трајати пуних педесет дана задовољиће и оне чији је укус изузетно пробијљив.

● Како је „Кањуш Мајдановић“ са Стеријиног позорја испраћен овацијама и - наградама

● Програм фестиваља „Град театар“ објављујемо у специјал-

ном прилогу нашег листа

● У овом броју „Пријоморских новина“ и други занимљиви прилози из наше општине.

РИЈЕЧ, ДВИЈЕ С МИРОСЛАВОМ ИВАНОВИЋЕМ, ПРЕДСЈЕДНИКОМ Одбора за припрему конгреса демократске обнове

ЈЕДИНСТВЕН ЛИЈЕВИ ФРОНТ

ЗА Предсједника Одбора за припрему конгреса демократске обнове СКЈ, на 14. ванредном конгресу партије који је одржан крајем маја изабран је наш суграђанин Мирослав Ивановић, предсједник Општинског комитета СК наше општине. С обзиром да је изабран на чело Одбора у којем су искусни политички радници, непосредно након тога забиљежили смо неколико његових размишљања.

— Указао ми је повјерење и збила сам бис поласкан тиме што, ето, други вјерују да ја то могу да ради. С друге стране, свјестан да је то велика обавеза, јер извјесно је да и мене ни остale чланове Одбора чека врашки тежак посао. Припремити конгрес обнове, боље рећи конгрес уједињења и то у тренутку када смо веома разједињени, посвађани, затворени у своје границе, нема сумње, неће бити ни лако ни једноставно. Али да не вјерујем у себе, чланове Одбора и бројне здраве снаге у земљи не бих се прихватио те дужности.

Мирослав Ивановић вјерује у партију којој припада и која ће бити реинтегрисана на тај начин што ће се направити савез свих лијевих демократских снага у земљи које ће се окупити око новог програма, статута, организовани на нов начин и можда с новим именом. Биће потребно пронаћи праву заједничку нит која ће повезати здраве снаге којих несумњиво има доста у нашој земљи. Али, баш ту ће требати и доста умјешности, мудрости, толеранције...

— Нема сумње да је СК уногоме изгубио ауторитет, па што крити, и углед. Највише због појединачца који су га својим дјеловањем у разним срединама компромитовали. И то оних који су се налазили на такозваним истуреним функцијама. Но, сматрам да имамо пуно младих, некомпромитованих који су у стању да „носе“ партију, који ће освежити политичку сцену Југославије. И којима ће, што је најважније, народ вјеровати. Учинићемо све да се СК

у будуће не гледа кроз оне људе са маратонских сједница Централног комитета СКЈ који су свајама, празним полемикама и неукусним реплика настојали да оцрне оног из друге средине и тако стицали легитимитет у својој средини.

Наш саговорник је мишљења да у цијелој земљи треба спровести вишестраначке изборе и да притом није пресудно да СК побиједи. Чак сматра да би било лоше да апсолутно тријумфује било у којој средини. Уколико пак тријумфује треба да има јаку опозицију.

— Да будем искрен у Црној Гори ћемо све учинити да побиједимо, али понављам, то не сматрам неопходним. Много је од тога важније да направимо модеран програм, вратимо пољуљани углед, изгубљено повјерење. А за то нам треба знање, умијеће, рад.

Ивановић сматра да ће велика криза која је захватила све дјелове наше земље, ипак бити превладана.

— Лијеве демократске снаге у Југославији су јаке и уједињене могу успјети да врате мир, достојанство и углед земље. Прошlost морамо оставити историчарима и окренути се градњи нове будућности.

Млађи, рођени послиje рата и политички сазрели након револуције не желе да носе хипотеке прошlostи које и коче и стварају нових односа. Спремни smo, међутим, да ношимо хипотеке наше партије. Но, притом желимо да објаснимо свима да је то дио историје, једног другог времена, а да млађи намјеравамо да стварамо нову партију и свакако нове односе у друштву. Заједнички живот је могућ једино у федерацији у којој ће се уважавати све различитости и спрецифичности уз право на државност сваке републике, где ће бити омогућено слободно изражавање воље свих грађана. Тражити пак конфедерацију или слична уређења која свијет не познаје, признајете, чисти је апсурд.

С. Грегорић

**ОПШТИНСКИ КОМИТЕТ СК
СЈЕДНИЦА
НИЈЕ
ОДРЖАНА**

СЈЕДНИЦА ОК СК заказана за 4. јун није одржана због недостатка кворума. Чекало се више од пола сата не би ли се окупили, тобоже, најодговорнији чланови Савеза комуниста, али се то није десило. Лош знак пред све већу вишестраначку трку.

Присутни су се договорили да у одсуству предсједника ОК СК Мирослава Ивановића, који се сада налази на дужности предсједника Одбора за припрему петнаестог конгреса Савеза комуниста Југославије, његову дужност волонтерски обавља члан ОК СК Ђорђе Медин.

Р.П.

ОПШТИНСКИ ОДБОР СУБНОР-а

БРИНЕ СТАЊЕ У ЗЕМЉИ

На проширеој сједници Општинског одбора СУБНОР-а којој је присуствовао и предсједник републичке борачке организације Владо Капичић, борци су изразили забринутост укупним стањем у земљи, истичући све веће подјеле и сукобе на националној основи. Јединствено су реаговали на офаџиву разних политичких странака које се боре не само против комуниста, него и социјализма на нашим просторима. Речено је да се укупно стање у земљи и републици рефлектује и на будванској општини, у посебно их забрињава пасивност друштвено политичких организација које су скоро престале с активностима. Односи се то прије свега да Савез комуниста и Социјалистички савез.

Предсједник општинске борачке организације Јоко Дачевић је истакао да подјеле и спорења забрињавају и опасно пријете да пољујају темеље Југославије.

— Деструктивне снаге хоће да расцијепају Југославију с тежјом стварања националистичких држава истакао је Божко Мартиновић. Борачке организације ће се борити за очување јединства земље, револуционарних традиција и слободе која је краљу стечена.

Стево Стијепчић је указао на забрињавајућу пасивност друштвено политичких организација у општини и запуштеност спомен обиљежја. Стијепчић је нагласио да високи туризам не може скупа са шенлучењем у појединачним дјеловима града, наводећи примерје

Р. ПАВИЋЕВИЋ

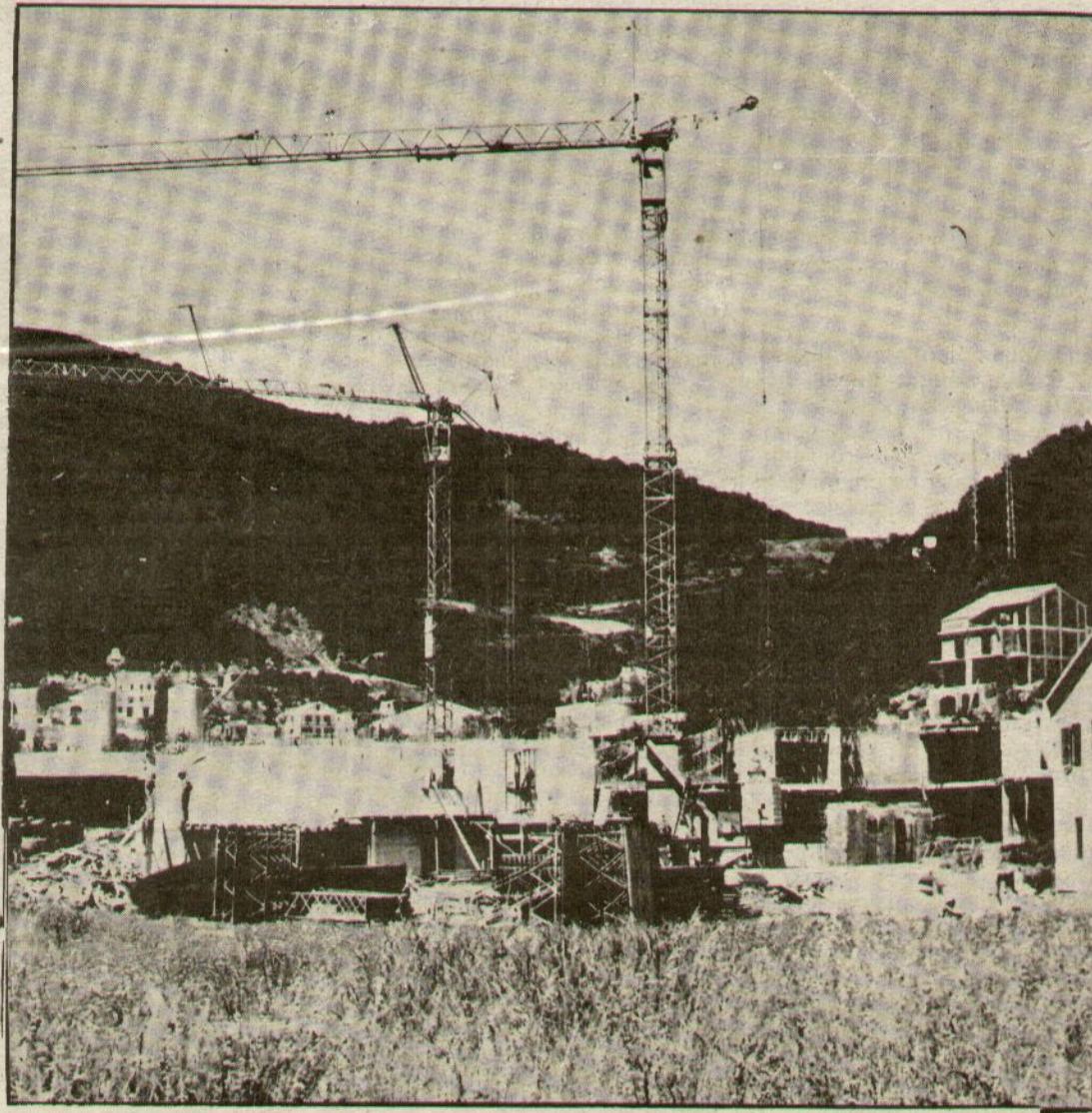
РИЈЕЧЛУ И ФОТОГРАFIЈОМ

НОВИ СТАНОВИ ПРИЈЕ РОКА?

На локацији Голубовина у току је изградња 142 стана за потребе радника за послених у привредним и непривредним организацијама у нашој општини. Станови се граде средствима радника и планирано је да се заврше до марта идуће године

не, након чега ће радници у својој режији извести финалне радове.

У „Елмосу“ који је инвеститор ове изградње надају се да ће „Првоборац“ из Херцег-Новог радове завршити и прије рока, чак до Нове године.

МЕЂУОПШТИНСКА САРАДЊА

ТРАДИЦИЈА СЕ НАСТАВЉА

ДРУЖЕЊЕ народа двију братских општина - Будве и Пакраца (СР Хрватска) никакве међурепубличке сваје, националистичка еуфорија, страначке, националне и вјерске подјеле не могу помутити. Јер то дружење је саздано на љубави близко његованој већ скоро пуних педесет година. Мост пријатељства између наше двије, географски удаљене, комуне успоставио је легендарни поп Јоле Зец далек 1941. године напотивши крвљу славонску земљу у покушају да са групом устаника коју је лично предводио, ослободи зајубљене другове које су фашисти спроводили на стријељање. Пao је недалеко од Пакраца на самом рубу планине Папук, у неравној борби против далеко надмоћнијег непријатеља.

Пакрачани су се на достојанствен начин одужили према свијетлом лицу попа Јоле Зецу, нашег суграђанина. Његово име носи један омла-

дински дом и улица у центру Пакраца а на његовом гробу је подигнут обелиск са именима другога који су са њим погинули. И сасвим је сигурно да у пакрачкој општини, почев од основаца до настаријег грађанина, готово нема човјека који не зна ко је био и одакле потиче поп Јоле Зец. Одмах послије ослобођења успостављен је контакт између општина Будве и Пакраца. Најприје између породице покojнog popa Jola односно његовог брата Сава, а затим се сарадња прешијела на друштвено-политичке, друштвене, привредне и културне организације и институције, да би се све то крунисало потписивањем повеље о братиљењу.

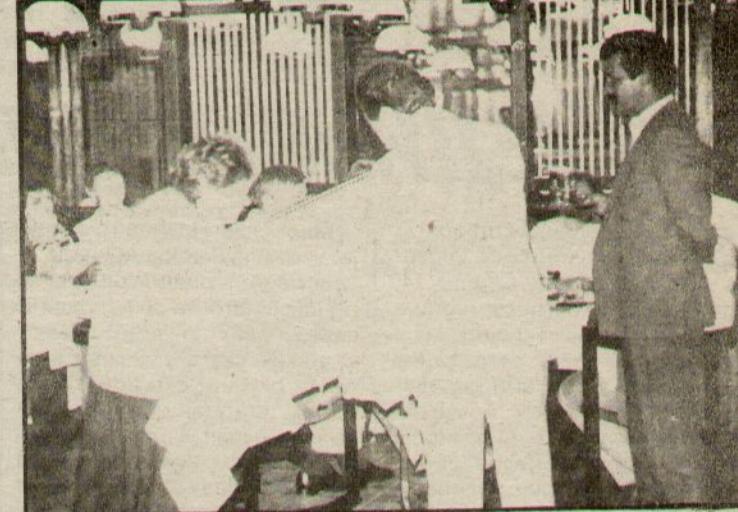
Тако се традиција пријатељства и дружења наставља и поприма све масовнији карактер и разноврснији облици. За сада најусијешћије се одвија сарадња између тури-

стичких савеза, културних и спортских друштава, кроз међусобне посјете, гостовања и размјене искустава.

Овогодишња мајска посјета пријатеља из Пакраца била је најмасовнија од свих до садашњих. Око педесет грађана Пакраца провело је викенд у Будви. Међу њима је било људи разноразних професија и занимања, почев од пољопривредних производа до предсједника Скупштине општине Пакрац.

За vrijeme trudnivog boravka gostima iz Pakraza bio je domaćin Turistički savet opštine Budva. Nезaboravan doživljaj priređen im je šetnjom brodom "Цеклин" u razgledanju budvanske rivijere, a najupoznatljivije utiske ponijeli su bratским dочеком u Domu crvene komune u Petrovcu.

Овогодишња масовна посје-

Размјена поклона између пријатеља

та грађана из Пакраца Будви потврђа је нераскидивих веза наша два братска народа и га-

ранција да их никакве границе не могу раздвојити.

■ Владимир Станишић

РИЈЕЧ ДР ВЕСЕЛИНА ВУКОТИЋА У БУДВИ

ЦИЉ: ПАРЕ И ИДЕЈЕ

Ообрање инфлације се успјешно спроводи и обиствиле су се наше тврђе да ће то бити лакши дио после. Много тежи дио је, како инфлацију задржати у том нивоу. Ми смо већ изградили основну „конфигурацију“ привредног система и у центру тог новог система јесте предузетник, предузеће, односно њихов економски интерес, добит.

То је систем који треба да има своју унутрашњу снагу, своје природне покретаче, који не захтијева спољну подршку. То је један економскијајко супров систем који почива на економској принуди, а она је сlijepa и нема болећивости.

Зато и промјене бројне долазе и оне се више не мјерје данима већ сатима. Треба стога знати да вам нико више не даје паре, ни држава, ни партија, већ се оне морају наћи на тржишту. То тражи рад, знање, организацију и умјеће. Мора се водити рачуна и о томе да је предузеће профитни центар, односно да није социјална установа, установа за нераднике и рјешавање политичких питања. Даље, рјешења нико не даје, већ се морају тражити у оквиру законских норми на којима почива систем. Мора се схватити да поред једног постоји друго предузеће које увијек мјерка да одузме тржиште, најбоље раднике и стручњаке и можда се спрема да дотично купи. Може значи да опстане само онај ко је економски ефикасан.

Тај нови систем тражи и нови квалитет, па зато морамо вршити промјену структуре привреде, а то је оно на чему сада у СИ-ВУ радимо. Морамо иницијативу нову структуру а она подразумијева и признавање чињенице да многа предузећа већ не постоје. Под промјеном структуре се подразумијева промјена само преко тржишног механизма као основног регулатора економских

гославији. Подробно се ради и на санацији великих губиташа, мада је извесно да нећemo ући у санацију више од 20 предузећа те врсте у Југославији. Нарањко ријеч је само о стручној помоћи, а не никако о новцу. Ради се и на програму преквалификације радника, а посебан програм је својинско преструктуирање предузећа, односно промјена својинских односа. Без својинског преструктуирања нема преструктуирања југословенске привреде.

Његов основни циљ јесте обезбеђење услова за повећање економске ефикасности код нас, јер је сигурно да је друштвена својина постала неефикасна. Нарањко и ту има разлика. Једно је мишљење да да сву својину треба дати држави и прогласити је државном својином, и друго је дату својину треба подијелити радницима без надокнаде.

Основни принцип од којег полазимо у Савезнom извршном вијећу приликом својинског преструктуирања јесте да се оно може вршити само на тржишним принципима и на тржишном концепту уз ослањање на понуду и тражњу. То значи, нема поклањања имовине нити њене расподјеле. Још један принцип произилази из овога, а то је да се административним путем, друштвена својина не може трансформисати у државну. Ако држава хоће да има својицу и да задовољи одређени општи интерес за који је задужена, мораће то да плати.

Сада то мало теже иде, јер је држава персонификација свега. Све што имамо је државно, само је питање, чија је држава. И на то питање треба одговорити. За то постоје механизми и решења се могу наћи.

Забиљежио:
Ранко Павићевић

БРАТИМЉЕЊЕ ОПШТИНА

САРАДЊА - ВИШЕ ОД ПРОТОКОЛА

Данас, у вријеме бројних подјела и разлика, стагнирања економске и културне сарадње између општина и република, када су чак и џачке екскурзије доведене у питање – где се налази и коју улогу има братимљење општина и градова, – једно је од питања које се све чешће чује у јавности.

Институција братимљења градова очигледно није преживјела. Праве сарадње углавном није ни било јер се у суштини добра идеја завршавала у политичким врховима братских општина, сводила на куртоазне измјене делегација на дане комуне, са добрым проводом и богатим трпезама.

Градови побратимији **Будве су Охрид, Велика Плана, Пакрац, Макарска и Цеље**, а према програму заједничке општина и градова Југославије, за сарадњу са општинама **Косова**, Будва је добила им општину **Дечане**.

Предсједник СО, **Борђије Приболовић** истиче да конкретне сарадње ни привредне ни културне заправо није било.

Сарадња са Пакрацом је до сада била најбоља, размјењивање су туристичке групе са укључењем туристичких савеза обије општине. Такође је потписан један додовор између „Монтенегро-спреса“ и ергеле у Липику о отварању пункта на плахију Јаз за изнајмљивање коња за јахање као новог вида туристичке понуде.

Са Цељем се сарадња свеља на заједничко финансирање неких туристичких објекта и отварање пословнице „Монтенегро-спреса“ у Цељу, а први поуздан знак захлађења био је када је на

Бранка ПЛАТЕНАЦ

ИСЕЉЕНИЦИ У ПОСЈЕТИ БУДВАНСКОЈ РИВИЈЕРИ

ЗАВИЧАЈ И ТУРИЗАМ

Црну Гору ће овог љета посетити око 500 исељеника. Велико интересовање за улагање у туризам на будванској обали

Из Паштровића, Брајића, Маина и Побора има више стarih исељеника и њихових потомака треће и четврте генерације у разним мјестима Сјеверне и Јужне Америке и Аустралије него из других мјеста Црне Горе. Нема села у будванској општини из којег крајем прошлог и почетком овог вијека нијесу отишли појединци или групе младих људи „тробухом за кружном“ по свијету. Када би преко океана и нашли посао прва им је брига била да се јаве породици и да одржавају сталну везу са својим завичајем. Често су образовали одборе за сакупљање помоћи за изградњу школа, водовода, сеоских путева и електрификацију села. Сусрети исељеника, у било ком крају свијета, увијек су побуђивали сјећања на завичај, на домовину. То најбоље показују и садашњи сусрети исељеника из Црне Горе који се сваке године одржавају у САД и Канади.

Када би сакупили доволно новца исељеници су се без двоумљења одлучивали за пут у стари крај. Тако ће бити и овог љета и касније до краја године када ће Црну Гору посетити више група са преко 500 исељеника из САД, Канаде, Аустралије и Јужне Америке. Очекује се и долазак великог броја исељеника – појединача, као и исељеничких породица. Они ће обити више мјesta у Црној Гори: Цетиње, Његошев маузолеј на Ловћену, Будву и Котор и друга мјеста. Међу њима ће се налазити и већи број исељеника из Паштровића, Побре, Маина и Брајића. Они ће обићи стари будвански град и остата неколико дана на одмору код својих рођака или у неком туристичком објекту. Биће то нова прилика да се упознају са завичајем родитеља или дједова, да се нађу са рођацима и пријатељима, проведу дан – два на будванским плажама, купе сувенир и након повратка причaju о својим утисцима.

Они ће у обиласку села и градова, фабрика, школа и туристичких објеката увијек наилазити на велико гостопримство. Све ове међусобне сусрете исељеника увијек прате пјесме, игре, срдачни разговори, па ће све то до примијети да сарадња идућих година буде још боља.

Улагање у туризам

Туризам је најпривлачнија привредна област за улагање страног капитала. Та грана пружа могућност имућнијим исељеницима да уложе своја средства у изградњу хотела или неког другог објекта. Када су крајем јула прошле године одржани Седми сусрети исељеника из Црне Горе на Цетињу један број исељеника – бизнисмена водио је разговоре са представницима Извршног вijeća и туристичке привреде. Један од њих, **Владимир Шарчевић** из Детройта, интересовао се за узгој печурки, а спреман је такође да у заједници са неком туристичком организацијом у Будви, на својој имовини на Паштровској гори, на путу између Титограда и Црногорског приморја, 15 километара далеко од Петровца, подигне мотел, бензинску пумпу са свим пратећим објектима и модеран ауто-камп.

Најконкретнији у својим захтјевима био је **Петар Перовић** из Торонта. Он је указао на чињеницу да исељеници не могу бити пра вовремено обавијештени о економској ситуацији када се тако често мијењају прописи. Он озбиљно рачуна да ће му надлежни органи у Црној Гори, посебно на Црногорском приморју и у Скупштини општине Будва одобрити подизање ексклузивног мотела или хотела високе категорије са 50 апартманских лежаја на дијелу обале између Будве и Петровца. Перовић често долази у Црну Гору и с представницима Скупштине општине Будва разговарају о појединостима око улагања у туризам. Уколико се овај посао успешно реализује, а реалне могућности за то постоје, Петар Перовић са својим братом Павлом, у Торонту имају фабрику за производњу пластичних елемената, а у Будви су купили већу кућу), уложили би знатна средства за изградњу једног објекта на будванском обали.

Љубомир Лопничић који у Монтреалу на Канади има текстилну фабрику наводи, између осталог, да ће највећи наш успјех на улагању страног капитала, посебно новца исељеника бити када први послови крену добро. „Добар глас далеко стике“ каже Лопничић. Тада ће и други уложити средства. Лопничић често долази у Југославију и дуже борави у Црној Гори. Он је до сада видио разговоре са представницима текстилних предузећа у Титограду и Бијелом Пољу или без резултата. Сматра да сада постоје реалне могућности да се у томе постигну први резултати јер су донесени нови прописи који су то добро регулисали.

Ово су примјери како исељеници желе да уложе новац у развој туризма у Црној Гори. Већим ангажовањем туристичких организација и банака таквих примјера било би много више.

Унапређивање исељеничког туризма

У нашој економској ситуацији сарадња и везе са исељеницима добијају све више на значају. Истина, на свим нивоима још се не схвата тај значај. Само у току 1988. године дознаке исељеника из Америке и Канаде нашим банкама износиле су преко милијарду долара. Нарочито у општинама још нема довољно разумијевања за брже и ефикасније регулисање статуса исељеника – повратника.

Споро се решавају њихови захтјеви за додјелу плацева, станови, отварање објекта мале привреде и сл. Према њиховим захтјевима морамо се односити са више разумијевања.

Да би се постигли што бољи резултати у повезивању с исељеницима, већ дуже времена се врши припреме да се у општинама из којих има највише исељеника формирају општинске матице. Оне ће помоћи у проширивању сарадње са исељеничким организацијама и исељеницима – појединцима. Предлог Извршног

одбора Скупштине општине Будва да се формира општинска матица требало би свестрано подржати. Статутом Матице исељеника Црне Горе предвиђено је да

се формирају општинске матице и да се у раду успостави што боља сарадња. С овим предлогом не би требало одговлачiti јер са подручја будванске општине има велики број исељеника који желе да успоставе што

МАТИЦА ИСЕЉЕНИКА

Да би олакшали одржавање везе са старим крајем великог броја исељеника са овог подручја, чланови Извршног одбора Скупштине општине, покренули су иницијативу за оснивање општинске матице исељеника. Разлога за то има више. Оснивањем ове организације, доћи ће до чвршћег повезивања исељеника са домовином, упознавања са најновијим приликама у земљи, а посебно до могућности сарадње и улагања иностраних капитала. Поред тога, не постоји евидентија, о томе колико је потомство исељеника којим сада одржавају или желе да успоставе везу са домовином. Сигурно је да је обострана жеља да се успоставе донекле давно прекинуте везе.

Интересовање потомака да помогну развој овог подручја, како је речено, било је и до сада. Појединачи су нудили да обнове неке културно историјске споменике из прошlosti, али то због предрасуда није дозвољавано.

Договорено је да се штампају посебне публикације на енглеском и талијанском језику, које би садржале основне информације о приликама у општини и родном крају, посебно one које би предочили могућности и услове за улагање капитала у развој овог подручја.

Овим поводом, формиран је иницијативни одбор који ће урадити оснивачка акта будуће матице исељеника и утврдити начин финансирања ове организације, а након тога успоставити сарадњу са осталим матицама исељеника у Југославији.

Р.П.

Чвршћу везу са постојбином својих предака, да у што већем броју дође у завичај и помогну његов развој.

Посебну пажњу привлаче посјете старих исељеника и њихових породица из Аустралије, Јужне Америке, као и неких дјелова САД и Канаде у старијем узичају својих родитеља. Ранијих година то нијесу биле организоване посјете. Сада туристичке и друге организације у Црној Гори посвећују већу пажњу унапређивању исељеничког туризма, посебно организовању групних посјета из Канаде, САД и Аустралије, јер је то уносни вид туристичког привреде. Осим тога, наша је обавеза да омогућимо исељеницима, осбито њиховој дјеци да у што већем броју посјећују Југославију и Црну Гору.

Владо Гојнић

ВРХОМ ПЕРА

ЗАБЕТОНИРАНА САВЈЕСТ

ИЗНЕНАДНИ нестанак воде 1. јуназбог прскања цијеви главног водовода у Пржном направио је пометнују јер воде није било од поподнега првог до пријеподнега наредног дана. Цистијерне су колико-толико ублажиле посљедице, али хиљадама туриста ништа неће надомјестити незадовољство због сувих славина и тушева.

● Приписали би и овај нестанак воде „вишој сили“ ради мира у кући као што смо често радили, када се у конкретном случају не би радило о гробож грешци, несавјесном, неодговорном и неизбјиљном раду. Јер, како је утврдила комисија Извршног одбора CO „прскање цјевовода је настало услед оптерећења бетонског потпорног зида који је лоциран преко постојећег азбесто-цементног цјевовода промјера 450 mm“. Оштећење цјевовода у дужини од десет метара – два зида дужине по пет метара, висока осам метара и дебљине од 200 сантиметара у темељу до 60 сантиметара у врху. А на том вишемјесечном градилишту улазног пута за Пржно и Милочер није први пут да прскају водоводне цијеви, а кидане су и телефонске линије.

● У цивилизованим срединама овако нешто, па још у туристичкој сезони, сматralo би се диверзијом. Код нас је све међутим, другачије. Ми смо „хумано“ друштво, оправштамо свакоме ко гријеши, не ускраћујући му право на понављање грешака. Не због хуманизма и тих који гријеше, него због реципроцитета – очекујемо њихову „хуманост“ за наше грешке.

● Узалуд је у таквом стању односа помињати одговорност (и кривичну) за овакве грешке, питати зашто се нестручно изводе радови, ко врши надзор. Узалуд је и свака ријеч протеста јер се није ништа десило мимо нашег убichaјеног метода и система рада. И овај нестанак воде је већ постао јучерашњи и некадашњи, пристиже нови догађаји за причу и расправу – јалову као и обично.

● А и сама ова инвестиција, изградња улазног пута у Пржно и Милочер, чијом је реализацијом дошло до прскања цијеви и нестанка воде, заслужује да се забиљжи као дивља! Није, наиме, изузето земљиште, још није ријешено питање накнаде власницима, а „Новоградња“ изводи радове на ријеч, јер инвеститор (СИЗ за комунално-стамбену дјелатност) нема средстава. И сад, по логици што се роди мора се и љуљати, све треба довести у ред. Радови ће се завршити, средства за земљиште и радове ће се наћи... како смо и научили током вјечитог учења на грешкама.

● Све ово говори да нас заиста ништа не може промијенити. Ради се (и гријеши) по старом. Због тога и није толики проблем у оној забетонираној цијеви која је пукла под оптерећењем од, како се процјењује, 80 тона, колико у забетонираној савјести и неодговорности за своје поступке.

И вријеме (нам) тако пролази.

■ В. М. Станишић

АФОРИЗМИ

МИТАР МИТРОВИЋ

СРБИ СУ ДОБИЛИ ИЗЛАЗ НА МОРЕ, АЛИ ПРЕКО ГОЛОГ ОТОКА.

КАД НАС У ПОЛИТИЦИ НЕШТО ЗАСВРБИ, ОДМАХ ПОМИЊЕМО ЈАЈЦЕ.

ЛОВЦИ СУ ВЕОМА СЕНТИМЕНТАЛНИ: ДОЗВОЛИЛИ СУ ДА МЕЂЕД УМРЕ ПРИРОДНОМ СМРЂУ.

СКИНТЕ МАСКЕ ПРОШЛОСТИ. ВИДЕЛИ СМО ВАМ ЛИЦЕ.

АКО СУ ВАША ОБЕЋАЊА ДЕМОКРАТИЈА, МИ ИХ ИМАМО ПРЕКО ЧЕТРДЕСЕТ ГОДИНА.

БИЛО НАМ ЈЕ МУТНО ДОК ВАС НИСУ ИЗБИСТРИЛИ.

КАД НАС ПРИТИСНУ ВЕЛИКЕ НЕПРАВДЕ, ТРАЖИМО ПРАВДУ КОД ДВА КОЊА.

ГОЛОГ ОТОКА СЕ СЕЊАМО ПО „БАНДИ“ И – БАНДИТИМА.

НОВИ ПРОЈЕКТИ

АПАРТМАНИ У ТУДОРОВИЋИМА

● Између села Близикуће и Тудоровићи грађиће се 3000 кревета у јединственим бунгаловима

УЖИ приобални појас Будванске ривијере постао је претијсан за градитеље. На другој страни све више је домаћих и нарочито страних туристичких који желе да се одмарaju на овом дијелу наше обале.

- Пошли смо да превазиђемо два проблема и нашли smo рјешења, каже Дики Кажанегра, директор агенције „Монтенегроекспрес“. Испод Паштровске горе и ловћенских брда низу се питома села са остатцима аутентичне архитектуре. Срећом, природа је овде, готово, нетакнута. Стога smo ријешили да вратимо живот напуштеним селима на савремен начин.

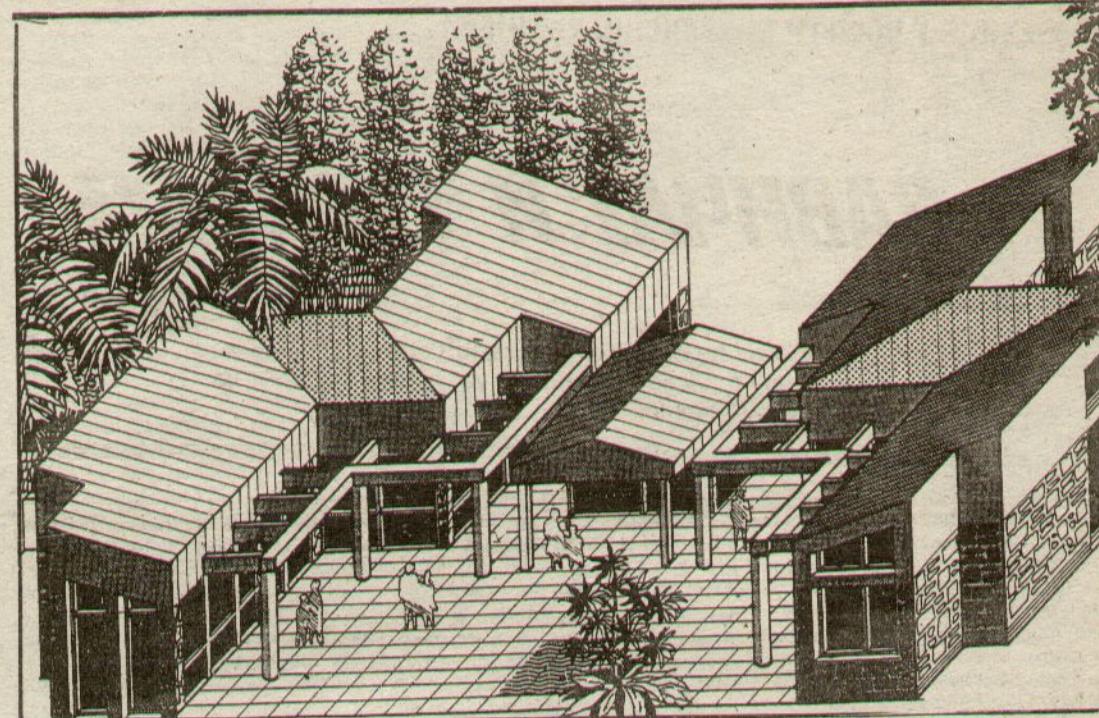
Прво је „нападнуто“ село Дивановићи у атару Каменова. На том подручју отпочела је грађа апартманског насеља које ће имати око 800 кревета. Посао заједнички изводе „Монтенегроекспрес“, ГИК „Банат“ из Зрењанина и „Ху стил инжењеринг“ из Цеља.

- Ради се о објектима такозване ниске градње (приземље и спрат) где ће доминирати камен и теракота, материјали којими су се служили и стари грађевини, објашњава Владислав Пламенац, архитекта.

Мало даље на простору од се-

ла Близикуће према Тудоровићима, припрема се градња знатно већег апартманског насеља, по много чему јединственог на нашој обали. Оно је смјештено у простор који је по својим природним и антропогенским вриједностима свакако једна од најљепших на Јадрану. Ову локацију карактерише типично медитеранска клима са топлим летима и веома благим зимама, с годишњом просечном температуром од 15,8 степени Целзијуса. Само седам дана просечно годишње дувају јаки вјетрови, влажност ваздуха је мала. Љепота плажа, топлина и чистота мора омогућавају разноврсне рекреативно-спорске активности туриста: купање, подводни риболов, једрење, веслање спортски риболов и слично. Близина терена за зимске спортиве, којима обилује Црна Гора, добре саобраћајне везе и друге погодности омогућиће коришћење апартманског насеља у пролећним и јесењим мјесецима. Богата ловишта у планини, на Скадарском језеру, Ади код Улциња пружају изванредну могућност да се насеље користи и за смештај ловаца.

Да би се реализовао овај обимни пројекат – грађиће се око 3000 кревета – удржило се неколико познатих фирми у Пословнији

заједницу. То су Индустриска грађевинских материјала „Тоза Марковић“ из Кикинде, „Југодрво“, „Југобанка“, МИП из Зрењанина, хотели „Свети Стефан“, „Монтенегроекспрес“, Институт за архитектуру и урбанизама Србије. Завод за изградњу Будве, а очекује се учаљење и других фирм.

- Сачињен је идејни пројекат насеља, а до 1. јула ће бити утвђен инвестициони програм, каже Драган Марковић, предсједник Пословне заједнице која је добила име „Екотуризам“. – Рачунајмо да се са градњом почне крајем године. Поред апартмана којих ће бити 1106 грађиће се ре-

цепција, ресторани, продавнице, један или два хотела, педесетак тениских игралишта, вјероватно и фудбалски терен, летња позорница и други пратећи објекти. С обзиром да је земљиште на коме ће се градити приватно власништво, прво морамо да га откупимо. Уместо на експропријацију или ћемо на слободну погодбу са власницима.

Апартмански насеље биће изнад магистралног пута. Биће повезано с обалом у зони плаже. Дробни пјесак, посебно изграђеним надвожњацима. Биће то јединствен туристички центар који ће, како се очекује, бити веома

интересантан за туристе, како домаће, тако и стране. Циљ је да оно буде отворено више од пет мјесеци колико траје туристичка сезона на овом подручју. Стога су и предвиђени садржаји за рад током цијеле године.

Поред амбијенталних вриједности села у залеђу будванске ривијере имају и друге погодности које су привукле градитеље, пројектанте, улагаче капитала. Она су с морем и главним саобраћајницама повезана асфалтним путем, имају воду и струју. То су предности које ће на старту итеш како помоći.

С. Грегорић

ЗАШТО НАМ АУСТРИЈАНЦИ МАЊЕ ДОЛАЗЕ?

СКУПО ЗА ШИЛИНГЕ

Мада годинама туристичке радне организације мање или више успјешно организују продају смјештајних капацитета, све већи број приватних туристичких агенција показује да у овом послу има још много послса за све заинтересоване.

Посредством управо новоосноване приватне агенције повећан је број туриста из Аустрије на Црногорском приморју и Будви. Познато је, наиме, да су туристи из ове нама суседне земље у малом броју посјећивали будванску ривијеру.

Приватна агенција „Коридор“ из Београда са филијалом у Будви од прошле године дозвела је око 4.500 туриста из ове земље. То су чланови Аутомото савеза „АРБО“ из Штајерске са сједиштем у Грацу који броји око 70.000 чланова.

У мају је у туристичком насељу „Словенска плажа“ боравила група од 650 чланова овог савеза што је и био повод за разговор са директором савеза за Штајерску, господином Игназом Ролке који је нагласио да је ово други пут да бораве у Будви, а у Југославији двадесет и седми. Истиче да су до сада боравили углавном у Истри, да Будву управно откривају као и читаво Црногорско приморје које је према његовом мишљењу неупредиљиво лепше. Природни услови, хотели, храна, услуга, све је на завидном нивоу истиче господин Ролке, и сматра да је Црногорско приморје неоправдано мало или никако пропагирано у Аустрији, за разлику од Хрватског и Словеначког.

Често је писање у нашој штампи, каже он, и негативно што уз постојећу удаљеност и лоше

саобраћајне везе доприноси мањем интересовању за овај дио обале.

Углавном се овај дио земље представља као далеки јут, као Албанија, а и лично сам се уверио да се политичке прилике користе за тенденцијозно и некоректно извештавање наше штампе о ситуацији на Косову напримjer и њеног одражавања на туристичку сезону.

Гости из Аустрије нијесу крили одушевљење оним што су видјели и доживјели у Будви и Црној Гори, посебно истичући добро организоване излете, љубавност особља, добру храну, али и наоко ситне недостатке. Тако је напримjer несхвательво да у тек отвореном објекту не раде све лампе, недостају сијалице, арматуре нису у реду, тапете цијепају слично.

Иако туристи из ове земље важе за добре потрошаче, ипак су изненађени цијенама ванпансинских услуга. – Ви Југословени мора да сте прави уметници, каже господин Ролке када можете живјети са далеко мањим приходима, а истим цијенама као у Аустрији. Осим хотелског смјештаја све остало је чак и скупље него код нас.

Тако је напримjer ручак у болјем ресторану за три особе коштао колико и комплетан боравак од седам дана на бази полустанциона за једну особу???

Иначе јединствена је оцјена да је Црногорско приморје у предностима јер има изванредне природне услове, што би уз бОЉУ пропаганду и успостављање директних веза преко аеродрома Тиват засигурно обезбиједило да се број туриста из ове земље знатно повећа.

Б.Пламенац

ТУРИСТИЧКИ ТЕЛЕКС

МОРЕМ У АЛБАНИЈУ

ЗАХВАЉУЈУЋИ „Монтенегро-експресу“ и агенцији „Компас“, ове сезоне туристичка понуда је знатно богатија. Наиме, ове двије организације у сарадњи са албанским властима, за наше и инострane госте, први пут морским путем организовали су једнодневни излет до Албаније. На овај примамљиви пут, полази се сваке суботе из Будве хидролисером до албанске луке Драч. Пловидба траје деведесет минута, да би се потом аутобусом путовало за Тирану која је удаљен 35 километара.

Према ријечима Драга Асановића, руководиоца „Компасове“ агенције, интересовање код иностраних туриста је велико, такође и код других. Асановић истиче да је процедура за добијање излазних виза које се добијају у СУП-у Будва веома поједностављена. Пијена излете за наше туристе износи 150 западнонемачких марака, а за стране око 210 долара.

НОВА ЦЕНТРАЛА

НАКОН дугог ишчекивања, средином јуна, почела је рад нова телефонска централа. Како кажу у пошти, то ће значити даље бољи квалитет веза, а становници Петроваца и Светог Стефана неће више морати употребљавати позивни знак (086) да би успоставили везу са Будвом и обрати.

Пуштањем у рад чворне телефонске централе, дошло је и до одређених измена. Досадашњи број 97 који је служио за пријављавање сметњи на везама, сада је проширењен и гласи 977. Такође, власници телефонске апарата који су приклучени на стару поштанску централу, својим апаратима морају прећи на нову, а за то је довољно доћи у пошту, како би се услуга обавила одмах.

Р.Павићевић

ПРИЗНАЊА ЗА НАЈБОЉЕ

У традиционалној акцији југословенске ревије „Практична жене“ (у сарадњи са Туристичким савезом општине) одлучено је да признање „Златна виљушка“ за 1989/90. годину припадне ресторанима „Под маслином“ на Светом Стефану и „Јадран“, власника Крста Ни-

лановића из Будве.

Како стоји у образложењу, ово признање се додељује за изузетни амбијент, чистоћу, љубавност радника и квалитет хране, посебно за његовање домаћих специјалитета.

Р.П.

НОВИ ДЕТАЉИ ОКО ВИЛЕ „ТОПЛИШ”

КО ПРИЈЕ ВИЛИ...

Савезни министар није донио рјешење коме ће додијелити национализовану вилу, па је питање власника овог објекта досад рјешавано „традиционалним“ а не правним путем.

Судски спор између ХТП „Будванска ривијера“ и Републике Црне Горе око власништва над вилом „Топлиш“ још није правоснажно окончан и неизвјесно је када ће то бити. За обичног грађанина тај спор траје неопростиво дуго, за правнике, пак, спор има нормалан, чак се може рећи и убрзан ток. Несоразум између лаика и стручњака у овом случају није толико због непознавања права, него више због непознавања чињенице. Другим ријечима, другачије је него што нам испричаше.

Представљено је, наиме, да је вила „Топлиш“ била дио имовине краљевске династије Карађорђевића, да је као таква национализована и треба да припадне општини, а не нико ме друго. Ствари, међутим, стоје другачије и спор се неће тако лако и брзо ријешити, како нас је упознао Драган Лижешевић, шеф правне службе „Будванске ривијере“ који ово предузеде заступа у спору с Републиком.

Законом о измјенама и допунама Закона о национализацији приватних предузећа (СЛ ФНРЈ бр. 35 од 29. 4. 1948.) у члану 3. предвиђено је да се даном ступања на снагу тог закона национализују и прелазе

у друштвену својину све непотребности које су у својини страних држављана, и да ће министар за правосуђе ФНРЈ издати потребна упутства за пренос својине национализованих покретности на државу. У закону није предвиђен рок за доношење таквог рјешења, а није познато да је оно уопште икад донијето, што је коријен данашњих спорења око власништва.

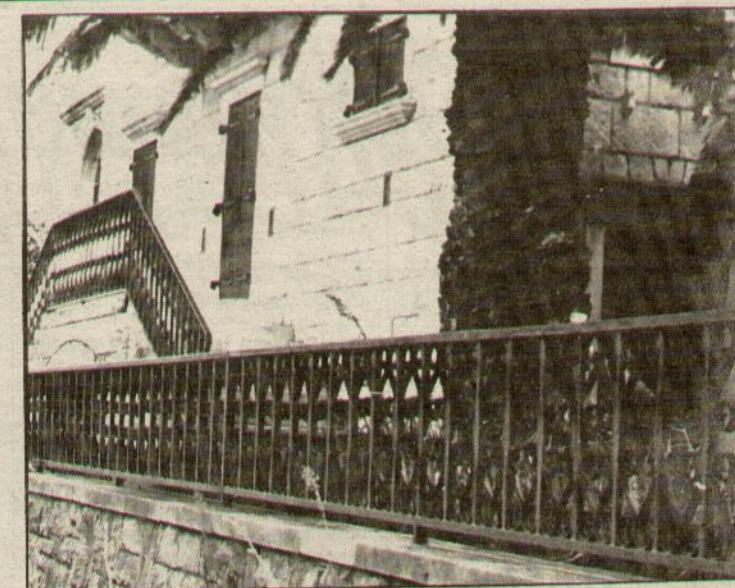
Закон национализације до краја педесетих година вила „Топлиш“ се користила за потребе општине Будва, односно мјесног одбора Свети Стеван, а тада је усменим договором дата на коришћење Републици за репрезентативне сврхе на неодређено вријeme. Тада овде још није постојао „Свети Стеван“ као ексклузивно летovašište, а и туризам је у данашњем значењу био непозната ријеч. Угоститељско-туристичка привреда је касније више пута тражила да вилу „Топлиш“ користи у комерцијалне сврхе с тим да она и даље буде репрезентativni објекat, или томе није удовожено, мада корисници виле нијесу спорили да вила „Топлиш“ треба да се комерцијализује.

Док се „Будванска ривијера“ и Република накају ко има

више право да буде власник виле „Топлиш“, у судским књигама власник виле је извјесna Rosmary Cresswell. На основу купопродајног уговора од 19. маја 1939. године Rosmary Cresswell, домаћица из лондона, укњижена је као власник на земљи на којој је касније подигнута вила „Топлиш“. Њен пуномоћник у овом правном послу био је Рихард К. Меркер архитекта који је пројектовао и хотел „Милочер“ и вилу „Топлиш“, а земљиште је купљено од породице Кентера. Да ово земљиште нема никакве везе са имовином Карадžорђевића (осим граница) говори и подatak да су у копији катастра из 1939. године сви тада постоећи објекти Карадžорђевића, само нема виле „Топлиш“.

А да је вила „Топлиш“ била имовина Карадžорђевића, спор би се лако ријешио јер је на предлог српског јавног паворбаништва 4. јуна 1958. године Српски суд у Котору дonio рјешење на основу којег се „све укњижене власности на име њезиног величanstva краљице Марије Карадžорђевић књиже на име и у корист општенародне имовине с правом управљања и на корист Општине Будва“.

С власништвом виле „Топлиш“ ствари тако стоје, Република и „Будванска ривијера“ рачунају да се баш на њих односи то рјешење које никад није донијето, а судски власник је ван игре, можда и због тога што не претпоставља шта је све могуће у нашој правној држави. А како је у току општа

Вила „Топлиш“: ко ће први уселити?

друштвена и правна реформа са јасном критиком многих послијератних (идеолошки и политички обожених) правних прописа, није лако претпоставити да ли ће то и какве конкретне ефekte имати и у случају виле „Топлиш“.

За разлику од власништва, катастарска евиденција је више у прилог „Будванској ривијери“. Рјешењем надлежног општинског органа од 20. децембра 1988. године утврђено је да је ХТО „Монтенегротурист“ – ООУР „Будва“ носилац права управљања и коришћења објектом виле „Топлиш“ и свих осталих објеката у комплексу „Милочер“. Ово

рјешење је коначно у управном поступку, Република је била укључена у поступак али није спорила доношење овог рјешења, нити је покретала поступак пред надлежним судом. Рјешење, међутим, није постало правоснажно јер републички органи још нијесу овјерили катастар за подручје Светог Стевана.

Расплет случаја виле „Топлиш“ је тешко предвидети. Извјесno је само да се тај објекат може добро користити у комерцијалне сврхе, и да са данашњим спорењем око власништва томе неће много допринијети.

В.М.С.

УКРАТКО

БУДВА У „ИГРАМА БЕЗ ГРАНИЦА“

НА познатом међународном такмичењу „Игре без граница“ које ће се ове године одржати 7. јула у француском граду Тулузу, Будви је припала част да представља Југославију. Поред наше земље, на играма ће наступити представници Француске, Белгије, Сан Марина, Португалије и Италије, а могуће је наступ и Њемачке, Велике Британије и Швајцарске. Поред званичне делегације, наш град ће представљати 10 такмичара у различним дисциплинама који се марљиво припремају под надзором професора Ђока Пејаковића.

Рачуна се да ће овогодишње „Игре“ посматрати око 500 милиона телевизијских гледалаца, што је мотив више и за такмичаре, а и за град који има шта да покаже свјету.

Наша ривијера ће се у Француској представити и различним културним манифес-

тацијама. Генерални спонзор наше екипе је југословенско туристичко предузеће „Монтенегро-експрес“, чијим ће се аутобусом и путовати за Тулуз.

Р.П.

НОВА АГЕНЦИЈА

Од 1. јуна у нашој општини постоји још један туристички субјект више – тог дана у присуству представника привредних организација из општих отворена је пословница YUGEN ТТГ дионичарског друштва из Шабца. Ово предузеће које се бави туристичком, транспортном и трговинском дјелатношћу (три „Т“) има неколико представништава у иностранству и преко четрдесет у нашој земљи у свим републикама и покрајинама.

ЛИЦЕНЦА ИЗ АМЕРИКЕ

Корпорација која заступа интересе америчке професионалне кошаркашке лиге (НВА), у Светом Стевану, у вилама „Топлиш“ постигла је споразум са Агенцијом „Црвена звезда“ из Београда и „Монтенегроекспреса“ о уступању лиценцних права за производњу, дистрибуцију и продају артикала са ознаком ове лиге.

– Маџиће, тренерке, јакне, спортске торбе и много других артикала са ознакама клубова и ликовима играча најаче светске кошаркашке лиге, моћи ће се ускоро куповати и у Југославији, рекао нам је Дики Каженетра, који је у име „Монтенегроекспреса“, потписао овај споразум.

Још смо сазнали, да је послије више од годину дана преговора постигнут споразум са америчком корпорацијом да југословенски производи по америчкој лиценци и у строгу контролу квалитета од стране власника лиценци, израђују спортске и друге одјевне предмете који су све више тражени на нашем тржишту.

С.П.

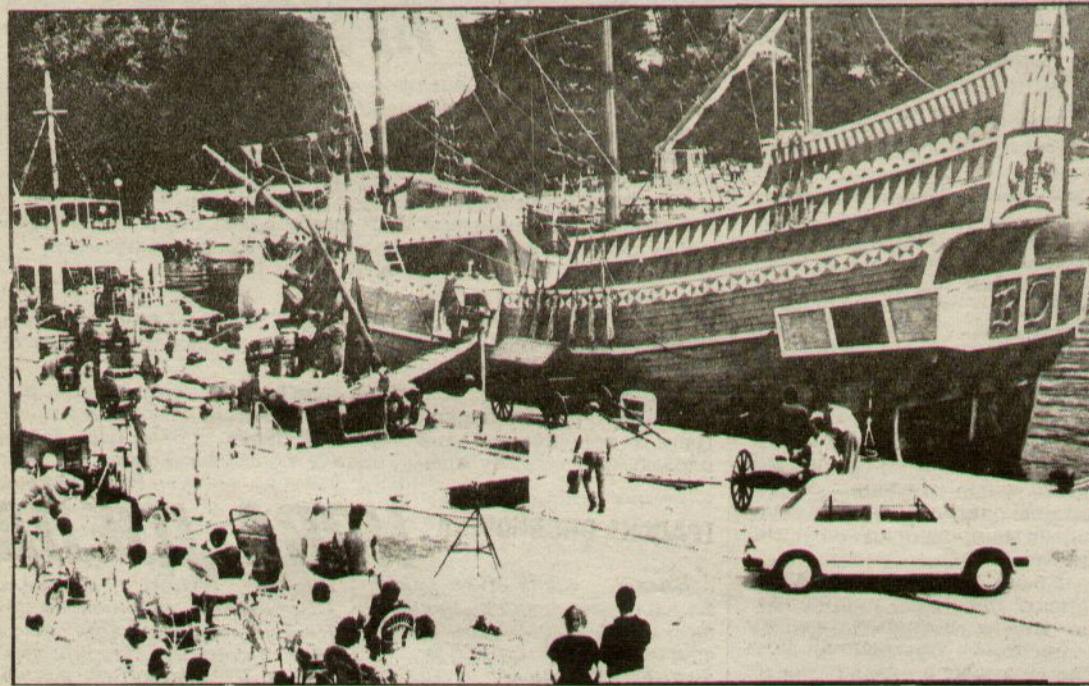

В.М.С.

ПИЗАНИ – ФИЛМСКИ ГРАД

СНИМАН СПЕКТАКЛ „МАЈЕДА“

- Продуцент филма је најпознатији нинџа у свијету Шо Кошуги, наследник Бруса Лија
- Кошуги истовремено игра и главну улогу

ВЕЛИКИ филмски спектакл Маједа у америчко-јапанској копродукцији, цијели јуни снимам је на Пизани.

– Снимали смо у Јапану, а онда се преселили у нашу земљу. Користили смо екстеријере у Дубровнику, Титограду, а највећи дио у Будви, где смо довезли, за овај филм специјално саграђен шпански трговачки брод из 17. вијека. Сценограф Миле Јеремић дочарао је вријеме мараканској града Рабата, вели нам један од продуцената, Милош Антић.

Главни продуцент је Шо Кошуги, најпознатији филмски нинџа у свијету. Младог

шогуна Јоримура игра његов син Кејн Кошуги. Остале улоге су повјерене: Кристофер Ли, Доналду Пикопу, Дејвиду Есексу (велика рок звиједа у Енглеској), а у епизодним улогама појављује се велики број глумца и статиста.

Радња филма, заснована је на једном догађају од прије четири вијека у Јапану у вријеме владавине Шогуна.

Неустрашиви самурај Маједа (Шо Кошуги) у жељи да што боље наоружа своју армију одлази на далек и неизвестан пут у Шпанију. На том путовању самурај наилазе на бројне замке. Филм је врста филмског спектакла, а припа-

да авантуритичко-акционом жанру. Прије Кошугија, улогу шогуна – јапанског самураја играо Ричард Чемберлен још прије десетак година.

Редитељ филма је Гордон Хеслер, сценографија: адријан Гортани (САД) и Миле Јеремић, костигмограф: Емилија Ковачевић, снимател: Ђорђе Николић, а директор фотографије: Чон Конор.

Свакако најзапосленији у филму је Шо Кошуги. – Црна Гора је нешто посебно. Будва за Јапанца који живи у САД је нешто узвишено. Откровење. Хвали свима који су ме довели овдје. Надам се да неће то бити први ни посљедњи пут. Филм снимамо у сарадњи са београдском филмском кућом „САЛМ-интернационал“. Сарадња је изванредна. Послије Будве, 1. јула крећемо за Београд, да снимамо у Кошутњаку у филмском граду, рекао нам је Шо Кошуги.

С.Паповић

жем партизанских, јер је она таквала иако се налази у логору. И она се распјевала у Димовим рукама као птица у кавезу, или пјесма јој је била дивна борбена, наша!

Димо обично изиђе насрд логора, склони се са главне „штаке“ стазе, рашири ноте и почне свирати. За трен се окољо њега скупе многи, они који разумију музiku, који је воле, а још више радозналих. Звуци хармонике привуку и жене те дођу уз жицу близје, да слушају. Често дођу и карабињери, слушају, а можда се и чуде што је Димо тако упоран и што је хармонику донио и овде, у логор. У почетку су били неповјерљиви и радознали, јер Италијани знају да се уз музiku може штошта изразити, али из Димо броје неутралиса. Већ је сјобом донио искуство у том погледу. У својем репертоару имао је и неколико популарних италијанских пјесама, које би убацио, разњежио осјећања карабињера и оближњих стражара, да би онда прешао на другу музiku и друге пјесме. Треба признати да су мелодије пјесама „О мама“, „Кампања бела“, „Дорме Фиренце“, биле угодне и нама а не само Италијанима, те смо те и друге које је свирао радо слушали.

Ипак, главни репертоар којим је Димо одушевљавао све нас у логору биле су руске романсе. Знао их је више, свирао са страшну и дивно пјевао. Кад год их засвира, без обзира који пут, уживи се како то чини у музiku заљубљен умјетник, а прсти му се разиграју! У ритму музике извија се глас, и све то струји кроз људе окољо њега. Стотине слушалаца прате живи ритам, доживљавају сваки на свој начин већ доживљену атмосферу из дана партизана, та нас пјесма повезује са далјикима.

Димо је био музички образован и музика му је постала животна потреба. Поред хармонике, собом је донио и ноте. Изгледало је као да и дане у логору користи за учење, за усавршавање. Био је стриљив и упоран, као да је у сваком понављању тражио љепши, потпунији израз, савршеније тонове. Изгледало је као да жели да до тачине све научи напамет. Од

Димо Јовановић

ХУМОРЕСКА

ХОНОРАРНИ ВАМПИРИ (2)

ДРУГОВИ драги, имам част да вам саопштим радиосну вест: наш пројекат „Дворац Џона Мек Мила“ или по нашки „Парола фабрика за флаширање – ЏУ – ваздуха Јована Милића“ је успешно прихваћен. Ево, прве сезоне, која је свршена, наши резултати су боли од очекивања! – започе причу председник општине Велики Опанак, листајући извештај о пословању.

– Причај човече, конкретно! Знамо све друго. Вампири су нам донели паре! – повика председник турристичког савеза.

– Па, овај у сезони 1989/90. године, наша нова фирма „Дворац“ је радила солидно. Уз помоћ реклами и пропаганде, наш објекат је посетило и у њему провело по два дана 30 гостију из Велике Британије, 5 из Велса, 3 Француза, и по два Шпанаца и Италијана. Ту је боравио инкогнито и један амерички хорор-писац. Када се све сабере, када се све одузме, нама је остало чисто сто долара, што и није тако лоше за почетак, с обзиром на страну конкуренцију у овој области! – рече председник општине, који је уједно био и директор новог пројекта.

– Одлично! Тај новац нам може послужити за нова улагања и проширење делатности, наравно ако општина одреши своју кесу! – констатова члан управног одбора пројекта, иначе директор фабрике чачкалијца.

– Тако је. Најприје морамо да проширимо наш пројекат. Ту пре свега мислим на проширење „Дворца“ на целу целовиту фабрику флашираног ваздуха, јер сада више од пола зврди празно! Друго, наша главна пажња, сада а и у будуће морају бити ВАМПИРИ! Овосезонски се нису баш много исказали: били су без маште, знања, троми, смешни. Подбацили су они које смо ангажовали преко студенчке задруге: или су спавали на радном месту, или су јурили гошће и пипали их за облине! – рече председник турристичког савеза.

– Слажемо се! Ево, добронамерни гости из белог света су нам препоручили да за ову сезону ангажујемо вампире са Косова и из Словеније. Ти странци сматрају да би то био прави „хит“! – додаде председник општине. – Али, препоручили су нам још нешто: „Специјалитет“. Траже нешто екстра, нешто нарочито!

– Чуо сам! Препоручили су нам да повећамо број кревета за још 150 и у наш дворац „Џон Мек Мил“ доведемо најпознатијег вампира на свету... додаде стидљиво онај директор.

– А то је?

– Зна се, другови, да је то гроф Дракула! Он нам је бар при руци. Уколико успео да га наговоримо, да код нас хонорариши једно три сезоне, гарантујем да ћemo постати центар света у спиритуализму и сличним областима, да престигнемо Велику Британију и друге земље! – похвали се председник општине Велики Опанак – Када за овај наш велики пројекат сазнају прави вампире, драги моји, има да сами насеље све оне наше дворце, замкове и зграде, парк, хтедох рећи – промашене инвестиције! Тада ћemo моћи да организујемо и обилазак свих знаменитих објеката у земљи у којима живе вампире наше прошлости.

Карло ВЕРЕБ

совјетским борцима. Димо никад пјева на руском а некад на нашем језику, али увијек осјећајно, увијек снажно, јасно.

И ријечи су снажне, иако из обičnih пјесама, у којима чак ни логорски органи не виде нешто опасно, забрањено. Текст из пјесме која говори да је „Сибир руска земља“ има посебну снагу у 1942. години, кад се воде крavе борбе са фашистичким завојевачима. Пјесма „Волга, Волга, руска река“ сасвим другачије значи у ратним данима, а посебно кад се пјева у жици. Она као да је одговор на војне изјештаје Немаца и Италијана. Волга из пјесме избија још шире, још моћнија, несавладива! Као да говори узлудни су покушаји фашиста да је прећу, њоме неће проћи ниједна друга лава осим руске, совјетске! – Такве су поруке тих обичних пјесама које се тих дана пјевају у овом логору. Снажни стихови Јесењина, претворени у музiku и пјевање, имају још већу снагу, а кад се чују ријечи:

.... Довиђења друже, довиђења! пред мој пут у живот и вјечан сан! За нас није ништа ново мртви, ни сам живот није нова ствар!..."

изгледа као да су то ријечи наших другова које одводе на стрељање, а могу бити и наше ако нас једног дана тамо одведу.

Тешко је рећи шта је све тим путем изговарано, колико је дјеловало, али тај Димов рад нам је не само скраћивао вријеме већ и живот нечим обогаћивао, чинио га подношљивим. Помагао је да рад са лудима буде разноврснији, да се и овим путем јачи њихов дух да издржи, да побиједе. Он нам је приближио и потпуњије откривао смисао и снагу музике и пјесме. Кад се у логору чула хармоника знало се какво је ставе и распољеже, а то је био уједно и показатељ онима ван логора који никад нијесу губили наду да не постиги успех у нашем сламању.

И овај глас Димове хармонике био је својеврсна порука да су им све наде узлудне.

■ Драгутин ИВАНОВИЋ

26. ЈУН 1990.

ЧЕДО ВУКОВИЋ

НАД БУДВОМ БИЈЕЛИ ЈЕЛЕН (3)

АЛИ, идућег дана Јарито зачу добро знане гласове: племеници полазе да жртвују коња богу мора.

До уха му доприје рзање његовог омиљног коња, тек пристарјелог.

„Не питају ме, не осврћу се на мене – живи ме сахранили. Енхелејске су земља и гора, трава и вода. Али дорат је мој и мач је мој и рана од душманског мача и жалост за Мадам је моја!“

У младим грудима букуну жеља да се ослободи. Преструга уже од луке. Одвеза руке. Проби низак сламени кров, искочи и потражи своје одружије – мач и копље.

Около пусто и тихо. Сви бијаху отишли.

Он појури ка мјесту жртвовања.

Тамо, на рту који се стрмом стијеном обрушава у море, спази окупљене племенике.

Сакри се Јарито иза камена.

Ено, воде његова коња црвенкасте длаке с бијелом звијездом на челу. Бијеле му се и прстенови на предњим ногама, над копитима. Прихватају га је Јарито још док ждребе бијаше. Хранио га из руке, појио на рјечици. И потом на њему добијао трке – летио пољем и замишиља да је сам бог Медаур ка коњу: једном руком затеже узде а другом баца смрт у даљину.

Припјијеним грудима осјети Јарито – из камена удара његово срце.

Гледај, сад воде његова дата између два реда Енхелејаца. Кад он нађе, жене погну главу, а сваки мушкарац додирне му дланом гриву. Головни старији ударажују мачевима о штитовима.

Коњу се не иде према рубу рута. Затеже оглав, дрхте му сапи.

Врач Агрон подиже руке:

– По вољи Медаура, бога – коњаника, предајмо ову стару душу чељусти мора – богу дубина! Нек је милостији бог мора, нека не потапа наша трошина пловила, нека не шаље на нас огњене змајеве!

Прикраде се млади витез Јарито, јер све очи бијаху окренуте према врачу и кону. Тако се привуче од камена до камена, од дрвета до дрвета. Кад би близу, учини му се да коњ сузним оком гледа к њему.

Потрча Јарито. Дорат га опаши први – пропсе се и њисну и копитима обори водиче.

Млади витез скочи на коња и повика:

– Проклетници! Ви сте хулијети! Зар жртвовати коња богу нашем, не његовом? Не хајете за мене ни за дората. Уз његову сам гриву од дјетињства – он не живи за наше богове, у њих не може вјеровати! Можда он богова нема. Можда пасе у свијету који му је сај пред оком, под копитом, у трави и води и вјетру, у кобили на пасишту...

Можда је бић његов бог, можда сам ја његов бог! Он стражује од таласа, дрхти од грома – узигра му ситно таласје по сапима... Не жртвујте дората божанству њему туђем! Он је мој, не дам га!

И одјури према узвисинама и горама.

Прибра се врач Агрон:

– Јурито наруши свети чин! Да је проклет док је сунца и мјесеца и да га није међу нама!

А стари, као одјеци, баџаху за Јаритом камене ријечи.

– Да га земља гризе за стопала!

– Свака грана нека га туче по очима!

– Нека му камен ускочи у груди – мјесто срца!

– У тјеме нек му сијевају мунье и громови!

– Нека га поразе богови шуме и воде, неба и земље!

Наједном завлада мук.

Зачу се само јеца сестре Вадике и меки звон њених бронзаних наушница.

Потамње дан над домом вође Плареса.

Увече Тemeја поче корити мужа што је стојао као свезан и није брањио сина.

На то узврати племенски вођа Пларес:

– Жено, Јарито ми је пријец, а племе је земља на којој стојимо и чије виме посемо!

О Јариту се у први мах не чу ништа. Племеници су чак избјегавали да спомену његово име. Оnda неко рече да је над купастим брдом видио облак у виду коња и коњаника. Некоме се, пак, причини да храстови хује Јаритовим гласом. А неко је сањао: лети он на крилатом коњу поврх планине и баца стријеле попут сунчаних зрака.

Страх и напето ишчекивање завладаје низином. Пастири и дрвосјече устезали су се да зађу даље и више уз планину.

Јарито никоме не нанесе зла.

Крио се и ловио у густим шумама високо поврх насеља.

А живот би да тече својим токовима.

Вадику запроси момак из најдаљег јужног села, син старјешине. О томе браку родитељи се бијаху договорили још док су им се дјеца брчкала по пепељаку.

Сада дође отац момка Пијаса са рођацима да утврде дан свадбе и извиде шта им ваља дати за дјевојку.

Домаћин закла гојна вола и изнесе мјешину вина да што боље угости просице.

По обичају, изведене Вадику пред њих. Ишла је лагано, смјерним кораком. За њом двије младе дружбенице. Стас јој овија хитон од грубог тканог лајеног платна, препасан у струку бронзаним појасом. На њој позвекује и други накит од бронзе – наруквице, обруч око чела, копча с привјесцима при рамену, наушнице из којих висе украси у облику змијских

глава. Истиче се кружене напрсна плоча, нашарана искуцавањем – на њој двије барске птице раширених крила вуку сунце у чуну. О бијелом врату висе двије огланице – крађа од јантара и дужа од школки, рогова јеленка и зуба дивљег вепра. Јагодице и нокти намазани првенилом од лајнског руја.

Вадика стаде оборених очију, с рукама за појас задјејнутим. Бијаше невесела и равнодушна према свему што се с њом забива. Удаљбу је прихватила као древни објај, прописан од богова. Осјећања су потиснута или скривена. Документ је доказан је још Пијаса, иако би је око могло повести на другу страну – бијаше момака стаситијих и леђашких. И бијаше јој непојамно: како се може заборити о свадби и весељу у кући из које бјеше прогнан Јарито?

У среду погађања шта и колико ваља дати за Вадику утврда усплахијени ратник Јави: на највишем врху изнад поља види се огње! Неко опомиње: не-пријатељ је на видику! Дим се навија од запада: биће да су се покренули Аријеџи, да обилазе залив!

У Пларесовој кући одмах се досјетише: огње је потпалио Јарито! Ко бы други на овој висини? Ето, он упозорава племе које га је проклело и прогнало.

Узнемирише се сви у пољу и прије странама – дводјеље и ловци и ковачи, пастири и врачеви и старјешине, мало и велико: опаки непријатељ примише се племену!

Извијачи одјајаше преко превоја између купастог брда и планине. Ваља испитати докле је стигао непријатељ, колици ма је снага и спрема ли се за напад.

Пларес са старјешинама похита да осмотри насиље око насеља. Сад им се учинише некако ниски и непоузданни. Прегнуша да што прије подигну јаче палисаде.

Вадику, већ вјерену, двије пратиље одведоше да чека свадбу у колиби на крају насеља.

У неко доба осами се Пларес, уморан и опхрван бригама.

„Ухватимо ли Јарита – по-мисли – по њему ћemo послати поруку и молбу богова да нас заштите од нападача. Хитнућемо Јарита, ка наручју богова, па ће га дочекати врхови копала. Тако ће се дух његов ослободити гријеха!“

За то вријеме са југа се пријиша земља Енхелејаца тенбанској краљици Кадмо са женом Хармонијом.

Сједели су ћутке на колима која вуку жутодлаки волови с бијелом шаром на челу – као мјесецев срп.

ТРАГОМ ДОКУМЕНАТА ПРОШЛОСТИ (27)

АУСТРОУГАРСКЕ УТВРДЕ

4. Ставићи

Одрамбена касарна Ставићи, некадашњи манастир грчког (православних) калуђера, у близини црногорске границе, има да надгзире утврђену граничну линију. Налази се отприлике на средини између днешње пешачке стазе које води из Цетиња и на пресјеку путева Космач-Котор и Космач-Будва.

Ставићи се састоји од групе међусобно повезаних једно-дво- и тро-спратних зграда, са јаким каменим дјеловима и дјеловима заслоњеним. Четири таванске просторије су опремљене за топовску одбрану.

Одрамбена касарна је наоружана са:

1 топом од 6 фути и

2 брдске хаубице од 12 фути.

5. Космач

Тирјана Космач се састоји од највеће зидане одрамбене касарне, високе један спрат и заслоњене, има двориште и зидани хангар. Остале стране затворене су високим зидинама, оивиченим једно- и изнадометним стражаркама. Улаз је обезбијеђен покретним мостом и роном. Тавански простор главне зграде опремљен за топовску одбрану.

Тирјана је наоружана са:

4 брдске топа од 6 фути и

4 гранатна топа од 12 фути.

6. Спиридионе

Одрамбена касарна Спиридионе (налази се на подручју Оградићићи) састоји се од 4 угасне, 2 спратне високе, на гранате отпорне заслоњене одрамбене куле, чији је кровни простор опремљен за топовску одбрану. На кулу се наставља високи слободни бедем, на коме је додрађен хангар. Ова касарна, слично као тирјана Космач, има пространо двориште, отпорна је на нападе и ради веће сигурности има околни ров.

Наоружање одрамбене касарне је:

1 одрамбени топ од 6 фути и

3 брдске хаубице од 12 фути.

7. Копац

Тирјана Копац се састоји од једне јаке зидане, приземне зграде, чији је тавански простор опремљен за топовску одбрану. Осим тога посједује један приземни од камена изграђени хангар, уз то два мала дворишта.

Наоружање тирјаве:

1 одрамбени топ од 6 фути и

3 брдске хаубице од 12 фути.

Пут од тирјаве Копац, такође је проходан за тегљеће животиње, али дјелом је додрађен хангаром. Ова касарна изграђена је уз помоћ топовске опреме.

8. Пресеке

Одрамбена касарна Пресеке састоји се од куле високе два спрата, опремљене за топовску одбрану, са терасом, малим двориштем озиданим високим зидинама као и озиданим једно-спратним хангаром и заслоњеним бочним испустом. Улаз у одрамбену касарну обезбијеђен је покретном речетком, покретним мостом и вучјим јамама (замкама).

Наоружање Пресеке:

2 одрамбени топа од 6 фути и

2 брдске хаубице од 12 фути.

Пут од Пресек

ОСВРТ

ПРЕТЕКЛИ НАС РЕЗУЛТАТИ

- (Или: како се могло дододити да су се наши спортски клубови резултатима издигли изнад спортских објеката којима располажу у општини?)

ПРВИ првогаш из наше општине Ватерполо клуб Будва – Монтенегроекспрес своје утакмице у I Б лиги као домаћин одиграо је у Котору. Одбојкашки клуб Авале другога лиге утакмице као домаћин игра у Тивту, а где ће бити домаћин ОФК Будва који је управо изборио другога лигашки статус, питање је па које се чека одговор.

Како се ово могло дододити?

По питању се, сигурни смо, тешко може поставити у још некој средини. А нама се то морало десити јер смо годинама „скубли“ од свега и свачега да би одржали десетак спортичких клубова, да ниједан не пропадне, да се не пресели у нижи ранг такмичења, потпуно запостављајући материјалну основу – спортике објекте. Имамо, додуше, недовршену спортику хату, привремени фудбалски терен код Словенске плаже, отворени базен који сад не значи много јер ватерполисти играју утакмице зими и у прољеће у затвореним базенима. Остале објекти не могу послужити озбиљније за такмичарски спорт. „Брине“ се и о млађима – ни средњошколци немају физкултурну салу.

А јесмо ли могли више? Ми, такви какви смо, сигурно не. Неко други на нашем месту – сигурно јесте. Јер, досад тога смо пропустили да се и сами себи чудимо. Када се градио хотел „Аvala“ просто смо се уплашили да не направимо базен који би могао послужити за привреме и такмичења пливача и ватерполиста и то у вријеме кад у Црној Гори није постојао затворени зимски базен за спортике такмичења. Данас их имају многи у комшијуку – Титоград, Цетиње, Котор... Нијесмо се могли споразумети око изградње спортичког центра послије земљотреса, ни за стрелиште. Спортику хату не можемо завршити јер нема средстава. За фудбалски стадион се десетак година траже локација и средства. Но, пама не недостају само велики спортички објекти. Ходимо продужење спортике сезоне, а немамо ни квантитетне терене за рекреацију и мале спортоне који би добро дошли за разне спортике сусрете и манифестације радиних организација које су заинтересоване да то и буде баш на овом подручју. Је ли опомињуће што је такве терене поред среће наше туристичке индустрије у коју се склонијемо први успије да направи „Нафтагас“ у Бечићима. Сигурно јесте, али ћемо ми наћи оправдање и за то као и за многа друга кажњења и заостајања.

Наде, чини нам се, ипак има. Фудбал је главни и најпопуларнији спорт и пласман ОФК Будва међу 38 најбољих југословенских клубова мора бити мотив више да се у Будви изнађе могућност и направи квалитетни фудбалски стадион. Сувишино је напомињати да то не би било само за фудбалере Будве, него и за друге фудбалске, спортике и друге приредбе.

Баз за почетак.

В.М. Станишић

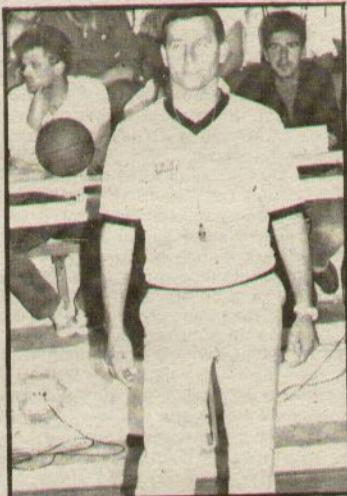
ПЕТРОВАЦ

ПРВИ САВЕЗНИ СУДИЈА

ПЕТРОВАЦ је добио првог савезног спортичког судију. То је Боро Вукотић, тридесетседмогодишњи поштанак радник, који ће од јесен дијелити правду на кошаркашким теренима у Првој б. лиги.

Некадашњи спортиста (играо је кошарку у Петровцу и Будви у периоду између 1970–1980. године) недавно је у Славонском броду стекао звање савезног судије. Од укупно 50 кандидата из цијеле земље био је међу оних 30 који су показали знање.

Г.

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва. Издавач Културно-информативни центар Будва. ВД директор БРАНИСЛАВА ЛИЈЕШЕВИЋ. Уређује Редакциони колегијум. Главни и одговорни уредник ВЛАДИМИР СТАНИШИЋ. Адреса Редакције: „Приморске новине“ 85310 Будва. Телефон (086) 41-487 и 41-194. Жиро-рачун 20710-603-1809 код СДК Будва. Штампа НИО „Побједа“ ООУР „Графичка дјелатност“ Титоград. Претплатна година дала 80 динара, за пола године 30 динара, за министратство 30 УСД. Рукописи се не враћају.

ВЕЛИКИ ТРИУМФ БУДВАНСКОГ ФУДБАЛА

ЗАСЛУЖЕНО У ДРУГУ ЛИГУ

БУДВАНСКИ фудбал се вину у висине. Плава чета с Лугова, која је на самом старту на трећелигашком југу једино за неупућене у фанатизам фудбалских радника у клубу и делиса у копачкама, препотенто најавила борбу за највиши пласман, више него заслужено је то остварила. Од јесени фудбалери Будве такмичиће се у јединственој другој лиги, у којој ће наступити десетак бивших првогаша. Алал вјера – татам им је и место.

Без икакве жеље да пишемо побједничима оду – они су је својим играма исписали на теренима Босне и Херцеговине, Далмације и Црне Горе – истичемо оне вриједности које имају Будвани, а којима се ријетко који други фудбалски колектив, бар у Црној Гори, може похвалити.

• Фудбалери Будве – ипак су они остварили до јуче незамисливи успјех – су иксунски борци, са много утакмица у ногама, уз које стасавају голобради дјечаци који ће сјутра носити игру лигаша са Словенске плаже. Краси их велика борбеност, изузетно дружарство, спорчки морал, витешко понашање на терену. Одолијевали су провокацијама којих је било безбрдо; успјели да надвise себе када је било најтеже. Коло прије краја, фуриозном игром и убедљивом победом над старим дужником из Опузена, обезбиједили су прво место. Мало су се опустили и као казна је дошао пораз од сталног и упорног пратиоца из Кањка који је – и то морамо рећи – настојао да и „играма“ мимо фудбалског терена претекне Будванске.

• Управа клуба, као ријетко која хомогена, састављена од проверених спортичких радника који су безбрдо пута клубу подржавали и своје слободно вријеме и своје интересе, континуирано је

- Захваљујући синхронизованом раду у клубу Будвани су од почетка повели трку и успјешно је окончали не дозвољавајући никаква изненађења

деловала. Њени чланови су били уз фудбалере и када нису играли, свесрдно бринули о сваком проблему и успјешно га решавали. Нећemo овога пута помињати никога, јер смо свјесни да би се без обзира колико пажљivo одмјеравали, о некога огријешили.

• Боро Лазовић. Шеф стручног штаба, човјек у зрелим стваралачким годинама са богатим искуством и као играч и као тренер, по многима је алфа и омега овога клуба. Данондано је био у клубу, с играчима, управом, бдио над сваким проблемом, не дозвољавајући да било што или ко поремети јасно зацртани план. Фудбалски фанатик, центрумен у тренерци, али и у одијелу, надасве радника, изнад свега је оптимиста. Вјеровао је у успјех када су други у понешто и посумњаји, побједнички морал преносио на друге. Имао је добре сараднике. Једни другима су вјеровали. Све је импоновало чак и онима који су водили и воде друге, већ и познатије клубове, па су нам неки од њих рекли да се има што научити у Будви када је организовано питање фудбала у питању.

На све ово ће Боро Лазовић, који од великих ријечи више воли добре потезе својих момака на терену, рећи да је тријумфовао заједнички рад и самопријегор. Не зарадавао је да помене да Будва није град фудбалских легионара, како појединци који су далеко од забивања у клубу, знају да узврде, поткрепљујући сваку

своју ријеч аргументима: овај клуб успјешно организује рад са свим селекцијама, па иако су у сјенци сениора, јуниора, кадета и пјетлетићи Будве су изузетно успјешни. Постижу запажене резултате на теренима широм републике, неке су запазили и искусни фудбалски стручњаци ван нашег града. А када је тако зна се – нема бојазни за будућност фудбала у Будви.

Фудбалери и управа клуба су рекли своје. Сада су на потезу други у граду и општини. Помоћ је потребна итекако јер Будва стартује у новом рангу где се игра веома квалитетан фудбал. Треба, извјесно је то, још много шта дотјерати – ново игралиште прије свега изградити – како би фудбалери достојно репрезентовали и град и општину. А свима је јасно да је такмичење у овој лиги и својеврсна реклами за наш крај. Не пишемо ове редове да би некога подстизали на савјест – било кроз честитке које су лично уручили или на други начин градски оци око показали жељу и вољу да помогну – већ само ради једног упозорења: времена док у јединственој другој лиги „буба-гра-ра“ крене с центра, заиста нема много. Ваља га искористити на прави начин, како би се навијачи плавих – њих никако не можемо и не смијемо заборавити јер су дали видан допринос успјеху – радовали новим побједама својих љубимаца.

Па момци, срећно у нове окраје

■ Саво Греговић

РЕД ЛЕТЕЊА ЈУГОСЛОВЕНСКОГ АЕРОТРАНСПОРТА НА РЕЛАЦИЈИ ТИВАТ-БЕОГРАД ОД 01.07. – 29.09.90.

ТИВАТ-БЕОГРАД понедјељком у 10.10., уторком 16.20, 17.00 и 19.00, четвртком у 19.00, суботом у 09.10., недјељом у 17.50.

БЕОГРАД-ТИВАТ понедјељком у 08.40, уторком у 07.40, 08.55, 10.20, четвртком у 10.20, суботом у 07.40 и недјељом у 11.45.

Обавјештавамо све заинтересоване да је у периоду од 15. јуна од 15. септембра на снази забрана коришћења комерцијалних попуста у домаћем путничком саобраћају.

РЕД ВОЖЊЕ АУТОБУСА

Поласци са аутобуске станице у Будви за:

Петровац-Бар 6.15, 7.30, 8.00, 9.30, 11.30, 13.05, 13.30, 14.35, 17.45, 19.45,

Улицин 8.00, 14.35,

Титоград (преко Петроваца) 6.05, 7.15, 12.30, 15.15, 19.00, 19.30, (преко Цетиња) 8.00, 8.15, 11.40, 18.00,

Никшић 6.05,

Тиват 7.05, 8.25, 9.30, 11.30, 15.00,

16.20, 19.30, 20.20,

Котор (преко Тројице) 6.00, 11.20,

12.30, 12.50, 14.45, 18.20, 20.10, (преко Тивта) 7.05, 8.25, 11.30, 15.00, 16.20,

19.30,

Херцег-Нови 7.05, 8.25, 12.30,

15.00, 19.00, 20.20

ЛОКАЛНИ САОБРАТАЈ

Будва – Бечићи – Свети Стефан

8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 20.00,

Свети Стефан – Бечићи – Будва 8.20, 9.20, 10.20, 11.20, 12.20, 13.20, 14.20, 15.20, 16.20, 17.20, 18.20, 19.20, 20.20,

Информације на аутобуској станици у Будви – 41-600.

Бар – Београд 5.05, 9.55, 14.10, 20.45, 21.30, (авто-воз), 22.20.

Београд-Бар 5.15, 10.45, 14.25, 21.35, 23.15 (авто-воз), 23.45,

Бар-Ниш, Ниш-Бар 20.00

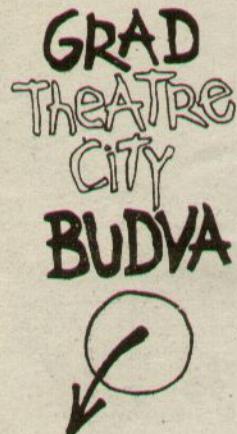
Бар-Суботица 20.45, Суботица – Бар 20.05.

Информације на Жељезничкој станици у Бару (085) 22.210 и Аутобуској станици у Будви 41-600.

ФЕРИБОТ

Бар-Бари недјељом и четвртком у 22.00,

Бари-Бар понедјељком и петком у 22.00.

НА ПРАГУ ЧЕТВРТОГ ФЕСТИВАЛА „ГРАД ТЕАТАР“

ЗНАЧАЈАН КУЛТУРНИ ДОГАЂАЈ

- На почетку Весна Парун, Жарко Лаушевић, Павле Аксентијевић и ансамбл „Бруј“ са српском и византијском музиком. Овољетошње позоришне пројекције „Симон Чудотворац“, Данила Киша и „Навала“, Стевана Копривице и Предрага Антонијевића

Све у свему Будви даје гламур фестивалског града.

Програм фестивала

Овогодишњи програм Града театра слиједи утврђену концепцију фестивала. То је драмски, музички, балетски, ликовни дио и Трг пјесника.

У класичном драмском блоку биће изведен „Кањош Мацедоновић“, Виде Огњеновић, представа која је прошло ће доживјела премијерно извођење и праве звјездане тренутке. Ове године „Кањош Мацедоновић“ је учествовао на Стеријином позору у Новом Саду. Прошлог љета представа је играна на три места: манастир Прасквица, Краљичина плажа у Милочеру и Пизана. Да ли ће и ово ће бити тако? Драматург и редитељ, Вида Огњеновић још није одлучила, да ли ће представу „преселити“. Први пут је на репертоару Ричард III, Вилема Шекспира, у режији Рахима Бурхана, сталног госта нашег фестивала, а у интерпретацији Македонског народног театра.

Прво веће на Тргу пјесника резервисао је за велику југословенску поетесу Весну Парун и њено драмско дјело „Под мушким кишобраном“, у интерпретацији Олге Савић и Варје Ђукић. У музичком дијелу те вечери наступиће Павле Аксентијевић и ансамбл „Бруј“, који ће изводити српску и византијску духовну музику.

Све до 20. августа на живописним трговима, пјацетама, уличицама, у црквама и на љетњој позорници Цитаделе одвијаће се, по свему судећи, веома богати разноврстан програм овогодишњег фестивала.

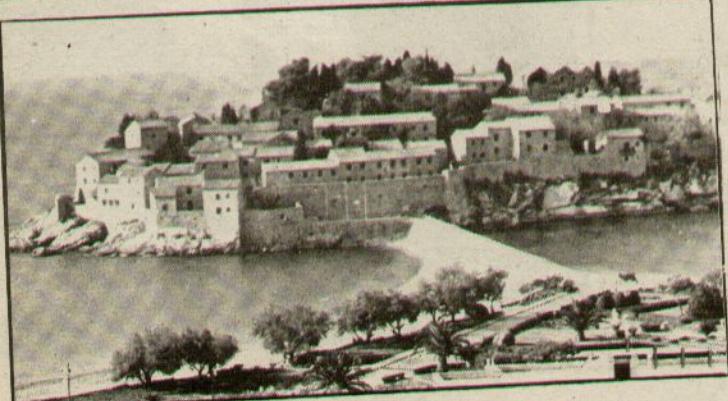
Четврто љето

Фестивалу Град театар је четврто љето. Најављујући први под насловом „Рађа се нови фестивал“ јуна 1987. године, били смо не мало скептични. Била је то година „сулудих идеја“, Светозара Маровића и Велибора Золака, које је добро „слиједио“ Јубишић.

Ефекте реализације овог пројекта видјели смо у друштвеном, културном и економском смислу, каже Светозар Маровић, зачетник идеје о културном преображају Будве.

Бранислава Лижешевић, садашњи директор фестивала:

— Будва, се уврстила у значајније културне центре у нашој земљи. Фестивал је учинио да се у Будву врати културна елита, као у вријеме моћног „Ловћен филма“, прије четрдесет година. Преко Града театра доживјела је своју пуну културну и туристичку промоцију, равнуњеним природним и духовним квалитетима. Фестивал је вратио атмосферу Будви. Он утиче на начин живљења, па ако хоћете и мишљења.

Овогодишње продукције

Град театар наставља са својим продукцијама. Прије два ће то била „Орестија“, Рахима Бурхана, прошлог „Кањош Мацедоновић“, Виде Огњеновић, „Јеђупка“, Рахима Бурхана и „Медеја“, Вита Тауфера.

За ово ће (17. јула) заказана је премијера „Навала“, Стевана Копривице и Предрага Антонијевића, у режији Егона Савина. Савин је улоге подијелио Предрагу Једусу, Петру Краљу, Јелисавети Сабљин...

Осмог августа, млади, талентовани редитељ, Црногорског народног позоришта из Тито-

КО ЈЕ БИО КАЊОШ

ОД прошле године, од како је Вида Огњеновић поставила на сцену „Кањош Мацедоновић“, многи постављају питање, ко је био овај јунак и где је његово село у Паштровићима?

Др Јован Вукмановић нам је дао одговор на ова питања:

— Кањоши су живјели у Буљарици у истоименом засеоку. О њима сам сазнао из архивске грађе, овог топонима и народног предаја, које још живи у Паштровићима...

Кањоши су паштровско братство које се помиње на многим јединицама од средине XIV до средине XVII века. У једној појељи Балше II помиње се Алекса Кањош. У њој је назначено да је у августу 1395. године Андрија Кањош, грађанији Котора, признао да је примио од Антонела, пуномоћника господина Петра Гиоре из Венеције „Даје посуде пуне уља, да их прода према наредби Јакоба, когорског потпомогућег“. У једној појељи Балше III из 1413. године наводе се, приликом куповине земље, као свједоци Кањоши и његов син Радоје. Даље, године 1440. помиње се у Паштровићима Радоња Кањошевић, 1465. Јурашин Кањош, 1513. синови Ивана Кањоша, 1591. Стијепо Кањош, а 1662. Нико Кањош. У јануару 1851. води се спор око пречег права на војводство између Андрије Кањоша и Ника Јукића.

Сигурно је, наставио је др Вукмановић, заселак Кањоши и Кањошева ријека у Буљарици називани су по овом роду. У овом засеоку и данас се виде темељи Кањошеве куће. Године 1910. њен зид је био дебео 1,20 метра потпуно разрушен и његов камен употребљен за градњу друге куће.

У народном предају очувана је успомена на Јаношу Кањошу. Од њега по свој прилици је био Кањош Мацедоновић, који је према Јубишином причању, посјекао Фурлану у XV вијеку. А, према казивању које сам ја биљежио средином шездесетих година, Фурлан је посјекао Матко Кањошу, чије се име спомиње у једној исправи из 1613. године. Овом двојбјују, наравно, нема никаквих доказа, већ је то вјероватно био плод само народне маште. Према народном предају последњи Кањоши су се из Паштровића иселили одавно. Од њих су, кажу, данас Пејаковићи у Црној Гори, у Ријечкој нахији, што је забиљежио учитељ Андрија Јовановић, рекао нам је др Вукмановић, који је одбрањио докторску дисертацију још 1960. године, на тему Паштровићи, антропогеографско-етнолошка испитивања, подручја од Куфина до Бабиног Вира.

града, Гојко Челебић, који је дипломирао на Академији драмских умјетности у Прагу, а написао до сада драме „Барок“, „Отмица“, романе „Убиство А.Г.С и гонење“ и „Зрела Херта“, а режирао у Прагу, Артоа и Ејенштјајна, у нашој земљи Хајнера Милера и авангардног пољског драматичара Макаревића, припрема позоришну инсценацију „Симон Чудотворац“, Данила Киша.

— Ова представа је полемички и критички однос према чуду као чињеници, до које досеже и са које пада Симон Чудотворац, или, по хебрејском, Шимон Маг, каже Челебић.

Улоге у овој представи тумаче, Марко Бањовић (Симон Чудотворац), Бранислав Лечић, Варја Ђукић, Анаица Добра...

Без светог Саве

Позоришна драма у четири дијела и двадесет и седам слика „Свети Сава“, аутора Синише Ковачевића у режији Владимира Милчине, а у извођењу Народног позоришта из Зенице није уврштена у програм фестивала Град театар.

— Око Светог Саве створене су, прије свега, захваљујући угрожавању аутономије позоришта и бруталним насиљним прекидом њеног извођења у Београду на сцени Југословенског драмског позоришта, потпуно нерегуларне и ненормалне околности. Разбукале су се у вези с тим непримјерене религиозне и политичке страсти. Све то онемогућавало би нормално праћење ове представе у Буљи. Ово је до пријејело неуврштавању представе „Свети Сава“ у програм Града театра. Томе су до пријејели и безбедносни разлози. Пријетње глумцу Јарку Лаушевићу и слично.

Град театар је умјетнички

фестивал коме није циљ да се на било који начин политички функционализује, а то играњем „Светог Саве“ не би било нажалост могуће избјећи, како се између осталог у званичном саопштењу Дирекције фестивала.

Музички блок

У музичком дијелу наступиће: Стефан Миленковић, виолина, Јован Колунић, тањоће виолина, Јасминка Станичул, клавир, Сретен Крстић, виолина, Јубинка Костовић, клавир, затим амерички хор Вест хил из Конектикате.

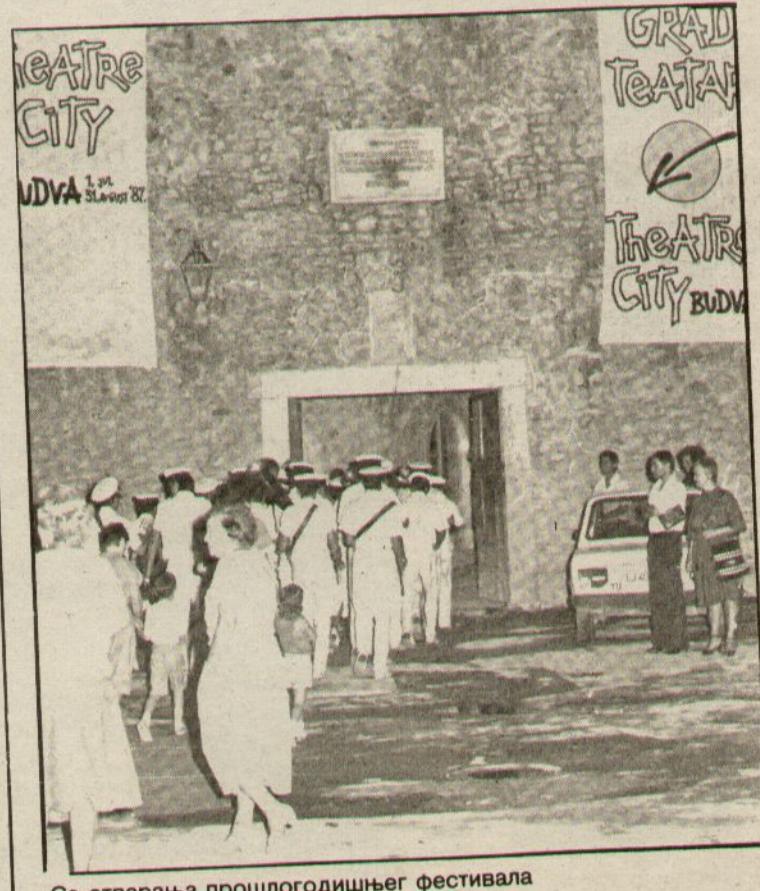
У овом блоку на фестивалу гостују умјетници на класичној гитари: Јован Јовчић (Београд), Ехат Муса (Париз), Виктор Видовић и Хрвоје Гргић (Загреб) и Иван Калцић (Сарајево).

Студио за плес из Цеља, Загребачки плесни ансамбл, Плесни студио из Сиска и Битеф театар из Београда са балетом „Дом Бернарде Албе“, који је рађен по мотивима Фредерика Гарсија Лорке наступиће у балетском програму. Са прошлогодишњег фестивала, биће репризирана „Јеђупка“, као мјузикл, у режији Рахима Бурхана, а у извођењу Театра Рома „Пралине“ из Скопља.

Изложбе

У Галерији „Санта Марија, биће организоване изложбе значајних ликовних стваралаца, Милића Од Мачве („Косово први праг Србије“), Слободана Словинића (слике „Корпус и космос“) и Милоша Шобајића који живи и ствара у Паризу (циклус „15 предлога за једну слику“).

Почастован сам што ћу излагати с Милићем од Мачве и Милошем Шобајићем у оквиру фестивала Град театар, о коме се много зна, не само у Црној Гори, рекао нам је Словинић.

Са отварања прошлогодишњег фестивала

TheATRE CITY BUDVA GRAD TeATAR

BUDVA * LjETO 1990

PROGRAM FESTIVALA „GRAD TEATAR '90”

01. jul	koncert	- SRPSKA I VIZANTIJSKA DUHOVNA MUZIKA, Pavle Aksentijević, vokalni ansambl „EISON” Trg pjesnika - VESNA PARUN	10. jul	Teatar	- „RIČARD III” Šekspir, režija Rahim Burhan - Makedonski narodni teatar Skoplje
		Trg pjesnika - „POD MUŠKIM KIŠOBRANOM” V. Parun u izvođenju Olge Savić, Varje Đukić.	11. jul	Teatar	- „PROFESSIONALAC”, Dušan Kovačević, režija Dušan Kovačević, Zvezdara teatar Beograd
02. jul	Teatar	- „Jeđupka” Rahim Burhan, Teatar Roma „Pralipe” Skoplje	12. jul	Teatar	- „PROFESSIONALAC”, Dušan Kovačević, režija Dušan Kovačević, Zvezdara teatar Beograd
04. jul	Teatar	- „ČUDESNA PRIČA”, Jan Huzdik Teatar Chwilowa, Lublin	13. jul	Teatar	- „PROFESSIONALAC”, Dušan Kovačević, režija Dušan Kovačević, Zvezdara teatar Beograd - Petrovac -
	Balet	- „PLESNI MOZAIK”, Zagrebački plesni ansambl, Zagreb		Koncert	- RIBLjA ČORBA
05. jul	Teatar	- „ČUDESNA PRIČA”, Jan Huzdik - Teatar Chwilowa, Lublin	14. jul	Teatar	- „Mala” Radosav Pavlović, režija Darko Bajić, Zvezdara teatar Beograd
	Izložba	- MILIĆ OD MAČVE		Koncert	- TRIPOLI SIMONUTI, violinista
06. jul	Balet	- „DORUČAK NA TRAVI” Herner, koreografija i režija Jasminka Petek Krpljan, Plesni studio Sisak	15. jul	Teatar	- „MALA” - Radosav Pavlović, režija Darko Bajić, Zvezdara teatar Beograd
07. jul	Teatar	- „KUS PETLIĆ”, Aleksandar Popović, režija Branko Pleša, Zvezdara teatar Beograd	16. jul	Koncert	- IRINA DEĆERMIĆ, klavir - Beograd
08. jul	Teatar	- „KUS PETLIĆ”, Aleksandar Popović režija Branko Pleša - Zvezdara teatar Beograd	17. jul	Teatar	- Premijera - Festivalska produkcija „NAVALA” Stevan Koprivica i Predrag Antonijević, režija EGON SAVIN
	Balet	- „SOBA 366”, koreografija Igor Jelen grupa „IGEN”, Studio za ples - Celje	18. jul	Teatar	- Festivalska produkcija „NAVALA” S. Koprivica, P. Antonijević, režija EGON SAVIN - IZLOŽBA SLIKA - SLOBODAN SLOVINIĆ - Titograd
	Koncert	- Američki hor „WEST HILL” - Sv. Stefan	19. jul	Koncert	- STEFAN MILENKOVIC, violina
09. jul	Teatar	- „RIČARD III” Šekspir, režija Rahim Burhan - Makedonski narodni teatar Skoplje			

Kanjoš je umoran

Scena iz "Jedupke"

23. jul	Teatar	- Festivalska produkcija „NAVALA”, S. Koprivica, P. Antonijević, režija Egon Savin	1. avgust	Teatar	AVGUST	11. avgust	Teatar	ŠTAJN UČI TANGO", autorski projekat Siniše Miletića, OKC Zagreb
	Koncert	- Sreten Krstić, violina			- Festivalska produkcija „KANJOŠ MACEDONOVIC“ režija Vida Ognjenović, prema djelu S. M. Ljubiše			- Festivalska produkcija „SIMON ĆUDOTVORAC“ Danilo Kiš, režija Gojko Čelebić
24. jul	Teatar	- Ljubinka Kostović, klavir	2. avgust	Teatar	- „V“ Volkano theatre, Cardiff	12. avgust	Teatar	- Festivalska produkcija „SIMON ĆUDOTVORAC“, Danilo Kiš, Režija Gojko Čelebić
25. jul	Teatar	- Festivalska produkcija „NAVALA“, S. Koprivica, P. Antonijević, režija Egon Savin	3. avgust	Balet	- „Park“ Botto Strauss, po Šekspirovom „Snu ljetnje noći“ režija Gojko Čelebić, Herceg-novsko pozorište	13. avgust	Koncert	- Viktor Vidović, gitara, Zagreb
26. jul	Teatar	- Festivalska produkcija „KANJOŠ MACEDONOVIC“ režija Vida Ognjenović, prema djelu S. M. Ljubiše	4. avgust	Izložba	- „DOM BERNARDE ALBE“, F. G. Lorka, koreografija Dejan Pajović, BITEF TEATAR, Beograd	14. avgust	Koncert	- Jovan Jovičić, gitara, Beograd
	Koncert	- ĐORĐE BALAŠEVIĆ		Balet	- Miloš Šobajić, Pariz		Teatar	- Iván Kalcina, gitara, Sarajevo
27. jul	Teatar	- Festivalska koprodukcija „HAMLET U MRDUŠI DONjOJ“ režija, Branislav Mićunović, Zvezdara teatar Beograd	5. avgust	Koncert	- „DOM BERNARDE ALBE“, F. G. Lorka, koreografija Dejan Pajović BITEF TEATAR, Beograd	15. avgust	Koncert	- „U BOGA MI VJERUJEMO“ režija Miško Đukić, grupa
28. jul	Teatar	- Festivalska produkcija „KANJOŠ MACEDONOVIC“ režija Vida Ognjenović prema djelu S. M. Ljubiše	6. avgust	Teatar	- Jasminka Stančul, klavir	16. avgust	Teatar	- Hrvoje Grgić, gitara, Zagreb
	Koncert	- BAJAGA	7. avgust	Teatar	- „ŽOHARI“, Student-ski teatar	17. avgust	Teatar	- Aleksandar Madžar, klavir
29. jul	Teatar	- Festivalska produkcija „KANJOŠ MACEDONOVIC“ režija Vida Ognjenović prema djelu S. M. Ljubiše	8. avgust	Teatar	„LERO“ Dubrovnik	18. avgust	Teatar	- „ŽOHARI“ Student-ski teatar LERO Dubrovnik
30. jul	Koncert	- Jovaň Kolundžija, violina Nada Kolundžija, klavir	9. avgust	Teatar	- „ISAILO JA SAM TATA, TATA JA SAM ISAILO“, DODEST, Titograd			- „MUKA SVETE MARGARITE“, Zadar-sko zakalište lutaka - DUNDO MAROJE, Marin Držić, Kazalište „Marin Držić“ Dubrovnik - „OSMAN“ Ivan Gundulić, Kazalište lutaka, Zagreb
31. jul	Teatar	- Festivalska produkcija „KANJOŠ MACEDONOVIC“ režija Vida Ognjenović prema djelu S. M. Ljubiše	10. avgust	Teatar	- „ODBRAНА SOKRATOVA I SMRT“, monodrama govori Ljuba Tadić			- Koncert hora „Braća Baruh“, Beograd

Kanjoš kreće u Mletke

ЗАПИС СА СТЕРИЈИНОГ ПОЗОРЈА

„КАЊОШУ“ НАЈДУЖИ АПЛАУЗ

Нови Сад је од 26. маја до 3. јуна био Атина југословенског позоришта. Био је домаћин 35. југословенских позоришних игара.

За разлику од прошле године, када је Позорје промовисало неколико младих писаца, ове сезоне имали смо прилику да гледамо хит-писце: Душана Ковачевића, Александра Поповића, Горана Стефановског, Душана Јовановића, Синицу Ковачевића и то у режијским поставкама, по многима највиших врха југословенског редитељског зајата, Бранка Плеше „Кус петлић“ у извођењу „Звездара театра“, Јанеза Пипана, Виктор или Дан „младости“, у тумачену Местног гледалишча из Љубљане, Душана Ковачевића („Професионалац“, „Звездара театар“), затим Слободана Јуковског, „Кула вавилонска, Драмски театар из Скопља“, Владимира Милчина („Свети Сава“) Народно позориште из Зенице) Душана Јовановића („Зид, језеро“, „Словенско народно гледалишче из Љубљане“), Виде Огњеновић, Кањош Мацедоновић, „ГРАД ТЕАТАР“ – Будва) и Марина Царића, „Прозерпина“ утврђена, Казалиште Марин Џрић из Дубровника).

Овогодишње Позорје било је у знаку добре глуме. Жирију у саставу: Иво Брешак (Предсједник) књижевник из Шибеника, затим Иво Бан, драмски уметник из Љубљане, Дејан Мијач, редитељ из Београда, Ристо Стефановски, позоришни радник из Скопља и Ласло Вегел, књижевник из Новог Сада било је заиста тешко.

Округли столови критичке, који већ по традицији прате представе обично су почињали ћутањем, а водили су их Милосав Мирковић и Мани Готовац, позоришни критичари, из Београда, односно Загреба.

Поред Игара, приређене су многе изложбе-књига, успјелих плаката, костима и сценографије – обављане су сваког дана промоције књига из позоришног живота и теорије. Одржано је и савјетовање о рачунарима са примјеном у позориштима, затим трибина „О уметности глуме“ на којој је учествовало преко педесет најистакнутијих југословенских глумаца, позоришних критичара и новинара који прате позоришни живот у Југославији.

У исто вријеме, док је трајало Позорје, одржано је у 18. Позорје младих, који су дошли из Београда, Загреба, Сарајева, Прага, Москве...

КАЊОШ одушевио Публику

Тијесна је била дворана Српског народног позоришта у Новом Саду да прими све оне у ноћи 1. јуна, када је извођена, као седма у такмичарском дјелу, представа Кањош Мацедоновић, Виде Огњеновић.

Они који су Кањоша видјели изведеног у природи (двориште манастира Прасквица, Краљичина плажа и Стари град – страховали су, да ли ће дјело сачетјано у тјескобу зидова позорнице, макар она била пространа као и ова новосадска, изгубити од своје љепоте и аутентичности. Поставком у Новом Саду можда је нешто и изгубила, али је доста тога и добијено: прије свега у згуснутости приче, јер су дуга пу-

тештвија и прекиди између чинова прошлог љета на фестивалу „Град театар“ донекле разбијали цјеловитост драмске радње. Изванредни Жарко Лаушевић, који је ноћ прије доживио непријатност (прије одлагање представе „Свети Сава“ у Београду) остварио је потпуну концентрацију и улогу Кањоша филигрански вајао. То је била ноћ потпуно престижа нашег „Града театра“. Награда публике била је послиje четири сата играња, више него огромна: будванска представа испраћена је дужим аплаузом него било која на овогодишњим Југословенским позоришним игrama. Френетичан аплауз је трајао цијелих десет минута.

– Прије почетка представе, као Будванин био сам веома узбуђен. Плашио сам се, како

ми, а говорећи о глумачком ансамблу изврдојио је глуму Жаркој Лаушевићу, на чијој улози и почива цијела представа, затим Петра Краља и његову бравурозну глумачку етиду у улози сликара – Даскала, али и друге глумце који су дали велики допринос овој представи.

Полемику за окружним столом критике започео је Маир Мусафи, позоришни критичар сарајевског Ослобођења. По Мусафију, ова представа је протекла у знаку Светог Саве. Аплауз публике Лаушевићу су били у знак подршке, јер је доживио фијаско у Београду. Назвао је Лаушевића „витезом глумачког реда“, јер је својим понашањем на најбољи начин афирмисао вриједности глуме, а и позоришта. Са Мусафијем се није у цјелини сложио Слободан Јоковић, позоришни

уноси у сцену разне елементе који стварају слику одређеног простора. Мани Готовац је рекао, да је велико умјијеће решити проблем колективне игре, што је редитељки успјело, као и глумцима који су унутар својих минијатура правили велике улоге. Наступ Петра Краља означила је као дио наших најинтимнијих размишљања о животу умјетности, а за Жарка Лаушевића је нагласила да је дао потпуно два различита лика на овом Позорју-Кањошу и Светог Саву. У Светом Сави осјећа силен одрицање само за оно што је у њему унутра, док је као Кањош шармантан, млад, разигран и достојан улоге коју му је поверила Вида Огњеновић.

За Светозара Пилетића, татролога из Титограда, Кањош

- Жарку Лаушевићу за улогу Кањоша припала награда „Зоран Радмиловић“ за глумачку бравуру, а Јиљани Драговић за костиме

Мацедновић је био празник за очи и душу.

Милосав Мирковић, предсједавајући окружног стола критике је рекао, да је Кањош Мацедоновић био театарски и естетски догађај на Позорју, глумци Лаушевић, Краљ, Петар Божовић и Мирко Бањовић су дали узорак чисте глуме која не засмијава, него осмијава.

По завршетку представе, Бранислава Лијешевић, директор „Града театра“ је само рекао:

– Публика је била фантастична. Нико није до краја напустио салу, што говори о успјеју представи. Милорад Вучелић, уметнички директор „Града театра“, је казао:

– Представа је свакоам по-гледу успјела. На потезу је жири.

На овогодишњем Стеријином позорју, подијељен је велики број награда. Представи „Кањош Мацедоновић“ су припали награде „ТВ новости“ и града Зајечара. „Зоран Радмиловић“ за глумачку бравуру Жарку Лаушевићу у улоги Кањоша и Јиљани Драговић за костиме у Кањошу Мацедоновићу, коју јој је додијелило Удружење примијењених уметника и дизајнера Војводине.

додатак припремио:
Станко Паповић

ће Кањоша – прихватити позоријанска публика, која има и те како истањан укус. Чим је публика почела да кореспондира са појединим дјеловима представе било ми је лакше, а на крају био сам поносан што је ова представа уврштена у овогодишње Стеријино позорје. То је био тријумф „Града театра“, какав се само пожељети може, казао је за „Приморске новине“ Ђорђије Прибилић, предсједник наше општине.

Врхунска глумачка игра

Већи дио разговора за окружним столом критике о представи Кањош Мацедоновић, био је посвећен амбијенту у коме је она премијерно изведена и њеном хендикепу што је из овог аутентичног простора морала бити прењета на сцену Српског народног позоришта у Новом Саду. Угледни професор новосадског Универзитета, Миливоје Ковачевић на почетку разговора је рекао, да је гледао љупку представу у љупком позоришту, задовољном гледалишту и добром казалишту. По мишљењу Мирка Жарине, критичара приштинског Јединства, Вида Огњеновић је написала ову драму по мотивима више приповједака Стефана Митрова Јубишића, задивљујућим драматуршким радом. Жарин је посебно нагласио третман хумора у овој дра-

критичар „Новости 8“, сматрајући да је Лаушевић заслужио аплауз као сјајни Кањош. По мишљењу Јоковића, Вида Огњеновић је успјела да направи своју драму која у

књижевном и драмском слиједу није изневјерила Стефана Митрова Јубишићу у што смо се ујвијерили сви на премијери прошлог љета. Слободан Јоковић сматра да је представа изгубила у нечemu због неодговарајућег амбијента, јер му се на премијери у Будви чинило, да је Вида прво ишла да „прочита“ преостор, а затим да пише.

Жарко Ружић, професор књижевности на новосадском Универзитету је рекао:

– Кањош Мацедоновић је представа која се приближила идеалу позоришних семионтичара и сам Стефан Митров Јубишић је рођени семионтичар, а Огњеновићева је сва решења поставила у том правцу.

Мани Готовац је рекла, да је Вида Огњеновић испричала легенду свог краја, поштујући уједно и ритам тог подручја, али да при томе нијесмо добили драмску догађајност коју смо навикили да гледамо. Представа је више подсјетила на изложбу на којој ауторка Пенелопиним стрпљењем и духом

САЗНАЈЕМО

ФЕСТИВАЛ НА ТВ

УРЕДНИЦИ свих југословенских телевизијских центара и директори југословенских љетњих фестивала 14. маја у Неуму су разговарали на тему „Љето на ТВ екрану“.

– Шеф пуле Југословенске радио-телевизије из Мундијала, уредник Културно-умјетничког програма Телевизије Београд, Слободан Новаковић, уједно је и иницијатор договора о културном љету на телевизији и модератор окружног стола са темом „Љетњи културни фестивали и телевизија“, рекла нам је Бранислава Лијешевић, директор КИЦ-а. Слободан Новаковић нам је рекао:

– Позвали смо у Неум све руководиоце најпознатијих љетњих културних манифестација у земљи у жељи да прецизно чујемо шта припремају у Будви, Дубровнику, Охриду, Врњачкој бањи, Љубљани, Сплиту и другим градовима где постоје фестивали за ово љето.

Разговори, су били конкретни. Едноставно смо жељели да видимо кад ће се, где и шта дешавати и да тим програмима покушамо да у телевизијским центрима прилаго-

димо програмску шему, да садржаје фестивала и као информацију и као уметнички доживљај пренесемо до наших гледалаца. Ако то урадимо добро, ако успијемо да покажемо шта се забива у Љубљани, Пули, Нишу, Охриду, Дубровнику, Будви и ако то све успијемо да послажемо у јединствен телевизијски културни репертоар, и ако чак том програму обезбиједимо заједничку шпицу, пружићемо доказ културне разноврсности, али и духовног јединства које владана југословенском простору, додаје Новаковић.

Колико ће Град театар добити простора у овом телевизијском програму?

– Јетњи фестивал у Будви иако најмаљи у Југославији, својим квалитетним програмом успије да се високо користи међу свим фестивалима и то ће му надам се и овог љета били одлика. Даље, од програма зависиће и укључивање наших телевизијских камера на сцене старог будванског града. Надам се да ће Будва имати „велику“ сатницу на телевизијским екранима, река је Новаковић.